

Bruselj, 16. marec 2015
(OR. en)

7267/15

COPS 76
COMAG 50
COMEM 58
PECS 296
CSDP/PSDC 144
COHAFA 34
SY 4

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Svet
Št. predh. dok.:	7247/15 COPS 75 COMAG 49 COMEM 57 PESC 295 CSDP/PSDC 143 COHAFA 33 SY 3
Zadeva:	Sklepi Sveta o regionalni strategiji EU za Sirijo in Irak ter za odziv na grožnjo skupine ISIL/Daiš

V prilogi vam pošiljamo sklepe o regionalni strategiji EU za Sirijo in Irak ter za odziv na grožnjo skupine ISIL/Daiš, ki jih je Svet sprejel 16. marca 2015.

**SKLEPI SVETA O REGIONALNI STRATEGIJI EU ZA SIRIJO IN IRAK TER ZA ODZIV
NA GROŽNJO SKUPINE ISIL/DAIŠ**

Svet za zunanje zadeve, 16. marec 2015

1. EU je še naprej zavezana doseganju trajnega miru, stabilnosti in varnosti v Siriji, Iraku in širši regiji ter boju proti grožnji, ki jo predstavlja skupina ISIL/Daiš. Vključujoča politična tranzicija v Siriji in vključujoče politično upravljanje v Iraku sta ključna za trajnostni mir in stabilnost v regiji. EU bo še naprej podpirala vlogo posebnega odposlanca ZN Staffana de Misture in prizadevanja iraške vlade, da bi dosegli navedene cilje. V zvezi s tem opozarja na sklepe Sveta z dne 20. oktobra in 15. decembra 2014 ter 9. februarja 2015.

EU poudarja, da je treba boj proti skupini ISIL/Daiš in drugim terorističnim skupinam izvajati vzporedno z iskanjem trajnih političnih rešitev. Skupina ISIL/Daiš izvaja okrutna dejanja, katerih žrtve so prebivalci Sirije in Iraka. Očitno ogroža naše partnerje na Bližnjem vzhodu, širšo mednarodno varnost in neposredno tudi Evropo. Pod njenim okriljem so bili izvedeni teroristični napadi na našem ozemlju in zoper naše državljane v tujini. EU bo uporabila vsa ustrezna orodja za boj proti grožnji, ki jo predstavlja skupina ISIL/Daiš, in nasilni ideologiji te skupine.

Svet pozdravlja odziv visoke predstavnice/podpredsednice na njegov poziv, naj pripravi celovito regionalno strategijo za Sirijo in Irak ter grožnjo, ki jo predstavlja skupina ISIL/Daiš.

Svet na podlagi priloženega skupnega sporočila¹ Evropske komisije ter visoke predstavnice EU za zunanje zadeve in varnostno politiko ter zadevnih sklepov sprejema regionalno strategijo EU za Sirijo in Irak ter za odziv na grožnjo skupine ISIL/Daiš.

¹ Dok. 6031/15.

2. EU odločno obsoja neselektivne napade, grozodejstva, uboje in kršitve človekovih pravic, ki jih izvajajo skupina ISIL/Daiš in druge teroristične skupine, zlasti zoper kristjane ter druge verske in etnične skupine. Izpostavlja pomen ohranjanja različnih narodnosti, ver in veroizpovedi v sirski in iraški družbi. Podpira mednarodna prizadevanja in pobude za obravnavo teh vprašanj ter v zvezi s tem pozdravlja ministrsko srečanje, ki bo 27. marca potekalo v Varnostnem svetu ZN na temo žrtev napadov in zlorab iz etničnih ali verskih razlogov na Bližnjem vzhodu.

EU odločno obsoja nasilna dejanja in zlorabe, uperjene zoper otroke, pri čemer z zaskrbljenostjo ugotavlja, da skupina ISIL/Daiš v svoje oborožene enote novači otroke in jih sili k sodelovanju pri usmrtitvah, nanje pa izvaja tudi različne vrste telesnega in psihološkega pritiska.

3. EU poziva vse mednarodne akterje, zlasti države v regiji, naj konstruktivno sodelujejo pri obvladovanju krize, saj je njihova pomoč nujna za doseganje regionalne in mednarodne stabilnosti ter iskanje trajnih rešitev.
4. EU podpira prizadevanja svetovne koalicije za boj proti skupini ISIL/Daiš, vključno z vojaško akcijo v skladu z mednarodnim pravom. Opozarja, da je vojaška akcija v tem primeru potrebna, a ne zadostuje za zmago nad skupino ISIL/Daiš. Tesno se bo usklajevala z mednarodnimi partnerji v okviru delovnih skupin svetovne koalicije glede stabilizacije, strateških protiterorističnih sporočil, tujih terorističnih borcev, boja proti financiranju terorizma in vojaškega posredovanja. Prav tako bo prispevala k izvajanju resolucij Varnostnega sveta ZN 2161, 2170, 2178 in 2199 ter drugih zadevnih resolucij. To bo vključevalo varnostne ukrepe, ki so navedeni v strategiji EU za boj proti terorizmu/tujim borcem v zvezi s Sirijo in Irakom, ki jo je Svet sprejel 20. oktobra 2014 in je sestavni del regionalne strategije EU.

EU poziva vse države, naj spoštujejo resoluciji Varnostnega sveta ZN 2161 in 2199, da bi zagotovile, da njihovi državljani ali osebe na njihovem ozemlju ne dajo na razpolago, bodisi neposredno ali posredno, nobenih denarnih sredstev, drugega finančnega premoženja ali gospodarskih virov v korist skupinama ISIL/Daiš in Al Kaida ter z njima povezanim skupinam.

5. EU se bo pri izvajanju strategije osredotočila na prizadevanja na področjih politike, na katerih ima dodano vrednost glede na dejavnosti držav članic. Pri uresničevanju političnih ukrepov se bo tesno usklajevala in si prizadevala za skladnost z ukrepi, ki jih izvajajo drugi mednarodni in regionalni partnerji ter iraška vlada.
6. EU bo večjo vlogo žensk ter njihovo polno in dejansko udeležbo kot ključni cilj vključevala v vsa prizadevanja, ki bodo podprta v okviru strategije, v skladu z Resolucijo Varnostnega sveta ZN 1325 in z njo povezanimi resolucijami. Trajnih političnih rešitev ali učinkovitih strategij za boj proti terorizmu in nasilnemu ekstremizmu ni mogoče doseči brez dejavnega sodelovanja žensk pri teh prizadevanjih. EU bo posebno pozornost namenila nasilju in ogroženosti, s katerima se srečujejo ženske in dekleta na tem območju, pri čemer poziva k takojšnjemu prenehanju vsakršnega spolnega in seksističnega nasilja.
7. Humanitarna pomoč in dolgoročnejša podpora bosta še naprej pomembna stebra odziva EU na posledice krize, pri čemer bo humanitarna pomoč usmerjena zlasti na najranljivejše skupine, vključno z otroki. Humanitarna pomoč mora ostati ločena od vojaških operacij in doseči vse ljudi, ki jo potrebujejo, ne glede na njihovo politično, versko, etnično ali drugo pripadnost oziroma geografski položaj, saj mora temeljiti zgolj na potrebah, zagotavljati pa jo je treba ob celovitem spoštovanju humanitarnih načel nevtralnosti, nepristranskosti, človečnosti in neodvisnosti humanitarnega ukrepanja, kot je zapisano v Evropskem soglasju o humanitarni pomoči. To področje bo še naprej strogo ločeno od drugih področij ukrepanja EU in jim ne bo podrejeno.

EU z veliko zaskrbljenostjo ugotavlja, da je dostop do oseb, ki potrebujejo pomoč, vse bolj otežen. Vse strani poziva, naj spoštujejo mednarodno pravo, vključno z mednarodnim humanitarnim pravom in pravom na področju človekovih pravic, ter zagotovijo stalno zaščito civilistov in zdravstvenih objektov ter varen in neoviran dostop do vseh ljudi, ki potrebujejo pomoč. EU obsoja vse napade na humanitarne delavce in poskuse omejevanja dostopa humanitarne pomoči.

8. EU odločno obsoja, da skupina ISIL/Daiš namerno uničuje arheološko in kulturno dediščino v Siriji in Iraku, pa tudi ekstremistično ideologijo, ki je povod za tovrstno uničenje, in opozarja, da lahko takšna dejanja po Rimskem statutu Mednarodnega kazenskega sodišča veljajo za vojni zločin. EU se je zavezala, da bo pomagala popisati in zaščititi dediščino Sirije in Iraka, hkrati pa bo sprejela ustrezne ukrepe v skladu z Resolucijo Varnostnega sveta Združenih narodov 2199 za preprečitev nezakonite trgovine s kulturno lastnino, pri čemer opozarja, da tovrstna nezakonita trgovina s kulturnimi artefakti neposredno prispeva k financiranju skupine ISIL/Daiš in drugih terorističnih organizacij.
9. EU izreka pohvalo velikim prizadevanjem vseh držav, ki nudijo zatočišče in zaščito beguncem. Storila bo vse, da bo tem državam pomagala pri zagotavljanju varnosti in pomoči beguncem in ranljivim skupnostim gostiteljicam, lažjem odzivanju na krizne razmere ter doslednem izvajanju mednarodnega prava, standardov, konvencij in humanitarnih načel, med drugim tudi z novim regionalnim skrbniškim skladom Evropske unije zaradi sirske krize (skladom Madad), v katerega lahko prispevajo vsi donatorji. Sklad Madad se bo uporabljal v tesnem usklajevanju z obstoječimi mehanizmi financiranja ter v skladu z relevantnim nacionalnim in mednarodnim načrtovanjem, skladno s prednostnimi nalogami iz regionalnega načrta ZN za begunce in odpornost, kar bo podprlo učinkovit mednarodni odziv na krizo.
10. EU se še naprej popolnoma zaveda, da so s krizami povezani ogromni varnostni izzivi za regijo, zlasti za Libanon in Jordanijo. Poudarja pomen trenutne podpore EU in držav članic ter vnovič poudarja svojo zavezanost, da obema državam še naprej zagotavlja dodatno pomoč za soočanje z navedenimi izzivi.

11. Svet bo sodeloval z ESZD in Komisijo v okviru njunih pristojnosti za načrtovano, hitro in usklajeno izvedbo strategije, kar bo vključevalo tudi izmenjavo najboljših praks in informacij. Storil bo vse, da bi poleg svežnja pomoči iz proračuna EU v višini 1 milijarde EUR pridobil tudi ustrezno pomoč na dvostranski ravni, da se zagotovi konkreten skupinski odziv za izvajanje strategije.

Svet, ESZD in Komisija bodo spremljali izvajanje strategije, tudi v okviru šestmesečnih poročil.

**

SIRIJA

12. Konflikt v Siriji se nadaljuje že peto leto, zato EU ponovno poudarja, da je na podlagi ženevskega sporočila z dne 30. junija 2012 ter v skladu z zadevnimi resolucijami VSZN za trajno rešitev tega konflikta nujen vključujoč politični proces pod vodstvom Sirije, ki bo vodil v tranzicijo, da se tako ohrani enotnost države ter njena suverenost in ozemeljska celovitost. V Siriji ne bo trajnega miru, dokler ne bodo upoštevani legitimni interesi in uslišana pričakovanja vseh plasti sirske družbe.
13. Kruta vojna Asadovega režima proti svojemu lastnemu ljudstvu, množične kršitve človekovih pravic in sistematično oviranje demokratičnih reform so močno prispevali k razcvetu skupine ISIL/Daiš v Siriji. Nedopustno nasilje skupine ISIL/Daiš in drugih terorističnih skupin, kot je Džabhat al Nusra, pa tudi različnih milic v Siriji, že tako hudo trpljenje ljudi samo še bolj povečuje. Asadov režim zaradi svoje politike in dejanj ne more biti partner v boju proti skupini ISIL/Daiš.

14. EU znova poudarja, da v celoti podpira prizadevanja posebnega odposlanca ZN za Sirijo Staffana de Misture, usmerjena v nujno potrebno umiritev nasilja, s katero bi zmanjšali trpljenje ljudi, kot podlage za trajen in vključujoč politični proces, ki bi omogočil tranzicijo, s katero bi zadovoljili težnjam vseh prebivalcev Sirije. Vse sirske strani poziva, naj ta proces odločno in konkretno podprejo. EU vse akterje z vplivom na vpletene strani, zlasti na Asadov režim, vztrajno spodbuja, naj te strani odločno pozovejo k prekinitvi vsakega nasilja in konstruktivnemu dialogu v procesu. Asadov režim odločno obsoja, ker stopnjuje nasilje, tudi v Aleppu, kar spodkopava prizadevanja de Misture.
15. EU je pripravljena nemudoma zagotoviti praktično podporo, takoj ko bodo sovražnosti v Aleppu in drugod lokalno ustavljene v skladu z mednarodnim humanitarnim pravom.
- Poiskala bo tudi možnosti za nadaljnjo okrepitev trenutne podpore lokalnemu upravljanju in upravnim strukturam, vnovičnemu zagotavljanju osnovnih storitev in normalizaciji na območjih z manj nasilja, med drugim tudi z že operativnim sirskim skladom za obnovo, ki deluje iz Gaziantepa.
16. EU poudarja pomen ohranitve državnih struktur in funkcij, da se sirijskemu prebivalstvu zagotovijo varnost, red in opravljanje osnovnih storitev.
17. EU je odločena podpreti vsa prizadevanja za politično rešitev s skupnim soglasjem na podlagi ženevskega sporočila z dne 30. junija 2012 in v skladu z zadevnimi resolucijami VSZN. Da bi dosegli rezultate, morajo biti ta prizadevanja vključujoča, kar pomeni, da morajo v njih sodelovati tudi ženske in civilna družba, in usklajena, spremljati pa jih morajo ukrepi za krepitev zaupanja, kot so prenehanje prakse vsesplošnih eksplozij, v katerih se uporabljajo zlasti sodi, napolnjeni s strelivom, in samovoljnih pridržanj. EU bo dejavno spodbujala člane mednarodne skupnosti z vplivom na sirske strani, naj prevzamejo posebno odgovornost za zagotovitev, da bodo ta prizadevanja uspešna.

18. Zmerna opozicija tako v Siriji kot zunaj nje ima v okviru tega procesa ključno vlogo. Je ključni del tako prihodnje politične rešitve kot boja proti skrajnim skupinam na terenu. EU pozdravlja in spodbuja nadaljnja prizadevanja Nacionalne koalicije sirskih revolucionarnih in opozicijskih sil za zedinjenje zmernih skupin pod skupno strategijo, s katero bi prebivalcem Sirije ponudili alternativno rešitev. Še naprej bo podpirala vsa prizadevanja, storjena v to smer. Zmerni opoziciji bo še naprej nudila politično in praktično podporo.
19. EU bo nadaljevala politiko uvajanja dodatnih sankcij proti režimu in njegovim privržencem, dokler bo trajalo nasilje. V zvezi s tem opozarja, da je v začetku tega meseca na seznam uvrstila 13 dodatnih posameznikov in subjektov v okviru svojih omejevalnih ukrepov zaradi razmer v Siriji.
20. Poročila o hudih, razširjenih in sistematičnih kršitvah človekovih pravic ter zlorabah in sektaškem nasilju so hudo zaskrbljujoča. EU pozdravlja deveto poročilo preiskovalne komisije ZN ter obsoja v njem opisane zločine nad človeštvom, kršitve in zlorabe človekovih pravic, za katere so odgovorni zlasti Asadov režim in teroristične skupine. Podpira podaljšanje mandata preiskovalne komisije, pa tudi popis zločinov v Siriji, s čimer bi se zagotovilo, da bodo vsi krivci odgovarjali za svoja dejanja. EU ponovno poziva Varnostni svet, naj z razmerami v Siriji seznani Mednarodno kazensko sodišče.
21. EU pozdravlja Resolucijo Varnostnega sveta ZN 2209 in določbe poglavja VII te resolucije o najstrožji obsodbi vsake uporabe strupenih kemikalij, denimo klora, kot orožja v Siriji. Ponovno poudarja, da obsoja vsako uporabo klorovega plina kot kemičnega orožja s strani Asadovega režima, kar predstavlja očitno kršitev mednarodnega prava ter lahko velja za vojni zločin in zločin proti človeštvu. Vztraja pri tem, da morajo vsi tisti, ki so odgovorni za takšna grozljiva dejanja, zanje odgovarjati.
- Asadov režim poziva, naj v celoti sodeluje tudi z misijo OPCW za ugotavljanje dejstev. Znova poudarja, da je pripravljena podpreti ukrepe, predvidene v navedeni resoluciji in njenih predhodnicah.

22. EU z globoko zaskrbljenostjo ugotavlja, da se humanitarne potrebe še naprej večajo, medtem ko je dostop do ranljivih skupin vse bolj oviran. Obsoja vztrajno brezkompromisnost Asadovega režima glede dostopa humanitarne pomoči in uporabo administrativnih postopkov, ki ovirajo hitro in neprekinjeno dostavo pomoči, tudi medicinskega materiala. Ponovno poziva vse strani, zlasti Asadov režim, naj v celoti izvajajo določbe resolucij Varnostnega sveta Združenih narodov 2139, 2165 in 2191, sama pa si bo prizadevala za okrepljeno izvajanje teh resolucij, da se zagotovita čezmejna pomoč in pomoč za območja, ki so jih zasedli uporniki, in tako pomagala tistim prebivalcem Sirije, ki so pomoči najbolj potrebni. Obsoja tudi nadaljevanje obleganja civilistov in opozarja, da je režim najprej odgovoren za zagotavljanje zaščite lastnega prebivalstva. Globoko je zaskrbljena nad dejstvom, da skupina ISIL/Daiš pomembno vpliva na prisotnost in delovanje humanitarnih agencij in akterjev na severu Sirije, s čimer ogroža njihovo humanitarno nalogo.
23. EU in njene države članice so največji donatorji v okviru mednarodnega odziva na krizo v Siriji ter so do zdaj namenile več kot 3,2 milijarde EUR za pomoč in obnovo tistim, ki jih je prizadel konflikt v Siriji, pa tudi beguncem in skupnostim, ki so begunce prevzele v sosednjih Libanonu, Jordaniji, Iraku in Turčiji. Še pred tretjo mednarodno humanitarno donatorsko konferenco za Sirijo, ki bo 31. marca v Kuvajtu, Svet znova poudarja zavezo držav članic, da se bodo poleg finančnega svežnja Evropske komisije zavezale k novi konkretni pomoči v obliki humanitarnega in razvojnega financiranja, ki bo odražala obseg in trajajočo naravo krize. Svet nadalje poziva vse mednarodne partnerje, naj se tudi oni v Kuvajtu zavežejo h konkretni pomoči, dolgoročno pa okrepijo tudi raven in predvidljivost svoje podpore prebivalstvu v regiji, ki ga je prizadela kriza v Siriji.

**

24. EU ponavlja, da odločno podpira enotnost, suverenost in ozemeljsko celovitost Iraka. Poudarja tudi, da močno podpira iraško vlado pod vodstvom predsednika vlade Al Abadija in pozdravlja njeno zavezo k nadaljevanju reform in celovitega dialoga, kar bi omogočilo vključevanje, nacionalno spravo ter dolgotrajna mir in stabilnost; v zvezi s tem pozdravlja tudi konkreten napredek na več področjih, med drugim tudi sprejetje proračuna. Poziva vlado in predstavniški svet, naj pospešita svoja reformna prizadevanja, da bi hitro dosegli dejanski napredek. Poudarja pomen dogovora o prenosu prihodkov in nafte med iraško zvezno vlado in regionalno vlado Kurdistana ter obe poziva, naj konstruktivno odpravita druga nerazrešena vprašanja. Poziva države zadevne regije, naj podprejo iraško vlado pri njenih prizadevanjih za ponovno vzpostavitev dolgotrajnega miru in stabilnosti v Iraku.
25. EU izraža odločno neodobravanje nad nezmanjšano prisotnostjo skupine ISIL/Daiš v Iraku in njenimi tamkajšnjimi okrutnimi dejanji ter vztraja, da je treba rešiti politično in varnostno krizo v Iraku, ki omogoča vse to, da bi porazili ISIL/Daiš in dosegli dolgotrajno stabilnost. Vztrajno poziva vse plasti iraške družbe, naj se združeno borijo proti skupini ISIL/Daiš. Poročila o hudih in razširjenih kršitvah človekovih pravic, zlorabah in sektaškem nasilju so močno zaskrbljujoča. EU poudarja pomen popolnega spoštovanja mednarodnega prava, človekovih pravic in pravne države za stabilizacijo razmer v Iraku. Obsoja zunajsodne poboje, ki jih po nedavnem poročanju izvršujejo različne oborožene skupine, ter opominja, da bo boj proti terorizmu uspešen le ob popolnem spoštovanju mednarodnih človekovih pravic. Vztraja, da je treba ponovno vzpostaviti vključujoče in demokratično nadzorovane iraške varnostne sile, ter poudarja, da morajo biti vse oborožene skupine podrejene poveljstvu in nadzoru iraške države ter da morajo storilci kršitev in zlorab odgovarjati za svoja dejanja. EU ponovno poziva Irak, naj pristopi k Rimskemu statutu.

26. EU poziva vlade Iraka, pa tudi regionalno vlado Kurdistana, naj si na vse načine prizadevajo za to, da bo humanitarna pomoč dostavljena vsem notranje razseljenim osebam in beguncem v skladu z mednarodnim pravom in humanitarnimi načeli. Spodbuja vse zadevne organe, naj okrepijo trenutna prizadevanja za registracijo notranje razseljenih oseb ter vsem etničnim in verskim skupnostim, ki so del iraške družbe, pa tudi sirskim beguncem, nudijo enako zaščito. Poudarja pomen krepitve civilno-vojaškega usklajevanja, kot je ustrezno po humanitarnem pravu.

EU in njene države članice so bile leta 2014 drugi največji donatorji humanitarne pomoči pri odzivanju na krizo v Iraku, saj so zagotovile nujno humanitarno pomoč v višini 163 milijonov EUR. EU bo v letu 2015 še okrepila svoja humanitarna prizadevanja.

27. EU se zavezuje k popolni podpori prizadevanj iraške vlade, pa tudi regionalne vlade Kurdistana, za nadaljevanje potrebnih reform v številnih sektorjih. Trdno je odločena tesno sodelovati z iraškimi partnerji in pri tem uporabiti vse razpoložljive instrumente, kakor je določeno v skupnem sporočilu, med drugim tudi z izvajanjem sporazuma med EU in Irakom o partnerstvu in sodelovanju, s pobudami za spravo in gradnjo miru, z ukrepi za zagotovitev preglednosti in prevzem odgovornosti, tudi v varnostnem sektorju in pravosodnem sistemu, ki ju je treba utrditi, z zagotavljanjem razvojne pomoči in s sodelovanjem na področju boja proti terorizmu. Poleg tega so EU in države članice trdno odločene še naprej zagotavljati dolgotrajno pomoč.

**ELEMENTI REGIONALNE STRATEGIJE EU ZA SIRIJO IN IRAK TER PROTI
GROŽNJI DAEŠ**

Povzetek

Svet za zunanje zadeve je 20. oktobra 2014 izrazil odločenost EU, da se celovito in usklajeno spoprime s krizo v Siriji in Iraku ter grožnjo, ki jo predstavlja Daeš². Zato je visoko predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter podpredsednico Evropske komisije pozval, naj razvije celostno regionalno strategijo EU.

Namen tega skupnega sporočila je določiti ukrepe, ki jih bodo EU in njene države članice sprejele, da bi pripomogle k ponovni vzpostavitvi miru in varnosti v Siriji in Iraku. Ti ukrepi temeljijo na poglobljeni analizi razmer v obeh državah in dejavnikov, ki so prispevali k sedanji krizi in ki vključujejo represivno diktatorsko vladavino, oborožene spopade, izključujoče in koruptivno upravljanje, grobo kršenje človekovih pravic, verske delitve, občutek dela sunitskega prebivalstva, da je brez pravic, ter trenja med regionalnimi oblastmi, ki negativno vplivajo na notranje zadeve Sirije in Iraka.

V tem dokumentu naveden odziv EU temelji na obstoječih analizah in strategijah³, njegov namen pa je:

- opredeliti interese EU ter začrtati njen prispevek k širšim mednarodnim prizadevanjem za doseganje trajnega miru in varnosti v Siriji, Iraku in širši regiji ter boj proti grožnji Daeš,*
- doseči dopolnjevanje med ukrepi EU in ukrepi držav članic EU na podlagi skupne odgovornosti za strategijo in opredelitve skupnih ciljev,*
- obravnavati skupne značilnosti kriz v Iraku in Siriji (zlasti grožnjo terorizma in hude humanitarne posledice, ki sta jih ti krizi povzročili) ter njune posebnosti,*
- spodbujati države v regiji, naj sprejmejo posebno odgovornost za izhod iz krize in spopadanje z nasilnim ekstremizmom, ki ga izvajajo Daeš in druge teroristične skupine in ki ogroža prvenstveno njih, ter njihovim prizadevanjem nuditi ustrezno podporo EU,*
- ugotoviti omejitve, ki jih ima varnostno in protiteroristično posredovanje, ne glede na to, kako nujno bi bilo vojaško ukrepanje na kratki rok. Odziv EU zato poudarja potrebo po trajnih in celovitih prizadevanjih za obravnavo temeljne dinamike konflikta z diplomatskimi prizadevanji in dolgoročno podporo političnim reformam, družbeno-gospodarskemu razvoju in etnično-verski spravi.*

Ukrepi iz tega skupnega sporočila se medsebojno dopolnjujejo, zato jih je treba na splošno izvajati vzporedno. Podroben prednostni vrstni red različnih predlaganih ukrepov bo treba določiti

² Tako imenovana Islamska država Iraka in Levante, katere kratica v arabščini je Daeš.

³ Sporočilo JOIN(2013)22 z dne 24. junija 2013 „Na poti k celovitemu pristopu EU k sirski krizi“; „Strategija EU za boj proti terorizmu/tujim borcem“, ki jo je 20. oktobra 2014 sprejel Svet za zunanje zadeve, št. 14451/14.

dinamično med izvajanjem te strategije, saj se mora EU odzivati na spreminjajoče se razmere na terenu in poskušati doseči dopolnjevanje s prizadevanji mednarodne skupnosti.

- *EU mora za dosego svojih ciljev in zagotovitev učinkovitosti svojega odziva zagotoviti trajnostno in predvidljivo financiranje, ki ustreza ravni potreb v regiji, ki še nikoli ni bila tako visoka. Zato Komisija predlaga paket pomoči v višini 1 milijarde EUR, ki se bo financiral iz proračuna EU za leti 2015 in 2016. Podrobnosti tega predloga so navedene v oceni finančnih posledic, ki je priložena temu sporočilu.*

1 – OKVIR

Potreba po celovitem okviru politike EU za Sirijo in Irak

Bližnji vzhod trenutno doživlja globoko krizo. Spopadi v Siriji in Iraku so hkrati odraz in gonilo te krize, možnost, da bi destabilizirali sosednje države in širšo regijo, pa narašča. Ti krizi sta povzročili humanitarno katastrofo, ki je prizadela več kot 13,5 milijona ljudi, ki so bili prisiljeni zapustiti svoje domove (3,8 milijona sirskih beguncev v sosednjih državah – pri čemer UNHCR predvideva, da jih bo do konca leta 2015 4,3 milijona – in 7,6 milijona notranje razseljenih oseb zgolj v Siriji), več kot 17 milijonov ljudi pa potrebuje humanitarno pomoč (12,2 milijona v Siriji in 5,2 milijona v Iraku).

Po več kot štirih letih brutalnega konflikta v Siriji se je prizadevanje, h kateremu se je zavezal Daeš, in sicer da bo deloval kot alternativna, ideološko radikalna država, izkazalo kot privlačno za skrajneže v regiji in zunaj nje, zlasti v tistih območjih Sirije in Iraka, v katerih je državna oblast razpadla in je prevladal občutek politične in družbeno-gospodarske marginalizacije.

EU ima kot pomemben akter v regiji odgovornost zagotoviti učinkovito in dosledno uporabo svojega vpliva in številnih instrumentov, da bi v tesnem sodelovanju z regionalnimi in mednarodnimi partnerji obvarovala človeška življenja ter človekovo dostojanstvo in pravice ter pripomogla k reševanju teh kriz. Ta strategija se bo zlasti opirala na *Strategijo EU za boj proti terorizmu/tujim borcev* in skupno sporočilo: *Na poti k celovitemu pristopu EU k sirski krizi* ter ju dopolnjevala. Poleg tega ima EU za to, da okrepi svoje delovanje v Siriji, Iraku in sosednjih državah, močne razloge iz lastnega interesa. Ti vključujejo: kršitev splošno priznanih vrednot in pravic, ki so temelj evropske zunanje politike, tveganje za razpad javne oblasti in politični kaos v preobremenjenih državah, ki gostijo begunce, kot sta Libanon in Jordanija, s čimer bi se povečali migracijski pritiski zaradi razseljevanja prebivalstva in s tem povezana trgovina z ljudmi, nadzor Daeš nad ozemljem, ki se razteza na dve državi, tveganje za širjenje terorizma pod okriljem Daeš na druge države in nadaljnjo destabilizacijo regije, grožnjo za varnost EU, ki jo predstavljajo državljani EU (in drugih držav), ki so se pridružili terorističnim skupinam kot tuji borci, oportunistne stroške izgube Sirije in Iraka kot partnerjev za trajen mir na Bližnjem vzhodu, trgovinskih partnerjev in dobaviteljev energije, izgubo kulturne dediščine.

Ozadje

Sirija je od leta 1966, ko je bila z vojaškim udarom uvedena avtorska vladavina stranke Baas, doživljala obdobje represivne stabilnosti in medverskega sobivanja. Ko je Bašar al Asad po očetovi smrti leta 2000 prišel na oblast, je obljubil politično in postopno gospodarsko reformo, vendar tega ni ustrezno izpolnil. Odprtje sirskega gospodarstva in rast zasebnega sektorja, ki je temu sledila, sta razkrila velika družbena neravnovesja. Potrebne strukturne reforme, ki jih je EU spodbujala s tem, da je Siriji ponudila možnost pridružitvenega sporazuma⁴, niso bile nikoli v celoti izvedene. Liberalizacija nacionalnega gospodarstva je povzročila gospodarsko rast, ki je v veliki meri koristila elitam, povezanim z režimom in njegovim varnostnim aparatom, ni pa se prenesla v trajnosten in pravičen razvoj.

Asadov režim je leta 2011 brutalno zatrl sirske miroljubne proteste, ki so izražali demokratične težnje in se zgledovali po gibanjih „arabske pomladi“ iz drugih držav, spodbudil pa jih je občutek razočaranja nad obstoječo ne vključujočo politično in gospodarsko ureditvijo. To je sirske prebivalstvo spodbudilo k oboroženemu upor. Brutalno zatrtje protestov in nemirov s strani Asadovega režima ter njegove množične kršitve človekovih pravic in sistematično oviranje demokratičnih reform so ob nadaljevanju spopadov, ki jim ni bilo videti konca, postopoma privedli do povečanja vpliva skupin skrajnežev na račun zmerne opozicije. Vojskujoči se strani sta prejeli podporo od zunaj, kar je še dodatno zaostri razmere. Skupina Džabhat al-Nusra, ki je uradna veja Al Kaide v Siriji, nato pa Daeš, sta postala bolj privlačna in sta povečala zmogljivosti. Zlasti Daeš je v letu 2014 uspel prevzeti nadzor nad območji, bogatimi z nafto in zemeljskim plinom, v vzhodni Siriji ter zahodnem Iraku in nad mejnimi prehodi vzdolž sirske-turške meje, glede katerih je bil pred tem v sporu z drugimi oboroženimi skupinami.

V **Iraku** so padcu režima Sadama Huseina v letu 2003 sledili nestabilnost, verski spopadi in teroristično nasilje, ki se jim je mednarodna skupnost, vključno z EU, zoperstavila z intenzivnimi prizadevanji v podporo tranziciji v Iraku. EU je leta 2012 z Irakom podpisala sporazum o partnerstvu in sodelovanju. Tranzicijo v Iraku pa so kljub uvedbi demokratične ustave, povečanju proizvodnje nafte in izboljšanju makroekonomske stabilnosti ovirali nadaljevanje nasilja, politična nestabilnost, avtoritarni režim, izključujoče vladne politike, visok delež korupcije ter pomanjkanje strukturnih gospodarskih reform.

Po umiku enot ZDA konec leta 2011 so se ta negativna gibanja pospešila. Zlasti se je veliko sunitov počutilo vse bolj odtujenih od političnega dogovora iz obdobja po letu 2003, in sicer zaradi: odrinjenosti od političnega odločanja, manjše gospodarske in družbene razvitosti sunitskih območij, zaradi česar osnovne storitve niso bile ustrezno zagotavljane, samovoljne uporabe zakonodaje o odstranitvi nekdanjih članov stranke Baas s položajev, izključitve vojaškega osebja, ki je služilo v obdobju Sadama Huseina, iz iraških varnostnih sil, trdih policijskih prijemov na sunitskih območjih, vključno z dokumentiranimi usmrčitvami sunitskih državljanov, slabih okoliščin glede človekovih pravic ter razširjene korupcije in nepotizma. Hkrati se je šiitska skupnost začela uveljavljati v novi ureditvi po letih zatiranja, ki so ga vodili suniti, pri čemer vlada, v kateri prevladujejo šiiti, ni bila nikoli povsem sprejeta po vsej državi. Sunitski teroristični napadi na šiitsko prebivalstvo so še prispevali k poglobitvi verskega razkola. Leta 2013 se je del sunitskega prebivalstva začel upirati zvezni vladi, s čimer je nastal prostor za ponoven vzpon terorističnih skupin po vzoru Al Kaide, Daeš in neo-baasističnih skupin, ki so junija 2014 prevzele nadzor nad velikim delom ozemlja v zahodnem in severnem Iraku.

⁴ O pridružitvenem sporazumu so pogajanja potekala med letoma 1997 in 2004, nato je bil leta 2008 ponovno obravnavan, ni pa bil nikoli podpisan.

Daeš je tako nezadovoljstvo delov sunitskega prebivalstva v Siriji in Iraku izkoristil za doseganje svojih ciljev.

Grožnja, ki jo Daeš predstavlja za Sirijo, Irak in sosednje države

Daeš in druge teroristične skupine predstavljajo novo grožnjo za Sirijo, Irak, širšo regijo in mednarodno skupnost kot celoto.

- Daeš je čezmejni pojav, prisoten v dveh suverenih državah, ki ima namen delovati kot država (nadzor nad ozemljem, organizacija prihodkov za financiranje osrednjega proračuna, nalaganje davkov, zagotavljanje osnovnih storitev itd.). Poleg zelo prepoznavnih terorističnih in kriminalnih dejanj v Siriji in Iraku izvaja vojaška posredovanja, ki so podobna upor. Prejel je izraze privrženosti in podpore enako mislečih organizacij iz več arabskih, afriških in azijskih držav.
- Daeš cinično izkorišča podobo zlate dobe islamske politične zgodovine. Kalifat je predstavljen kot utelešenje prizadevanja za politično in kulturno enotnost. Daeš je izrazil težnjo po razširitvi svojega ozemlja na sosednje države, kot so Libanon, Jordanija in zalivske države. Njegove ozemeljske težnje, zmogljivosti, načini vzpostavljanja stikov in povezovanja, zlasti zaradi premišljene uporabe družbenih medijev, so brez primere. Z njegovimi dejavnostmi simpatizirajo druge skupine v regiji, v severni in podsaharski Afriki ter v Aziji. Nekatere od teh so izrazile svojo privrženost Daeš. Razglasitev tako imenovanega „Kalifata“, ki ji je sledil začetek mednarodnega vojaškega posredovanja za spopadanje s to teroristično grožnjo, je povzročila velik pritok tujih terorističnih borcev, ki so se pridružili skupini v Siriji in Iraku.
- Daeš kot del premišljene taktike za vsiljenje svojega nadzora na območjih, kjer je državna oblast razpadla, izvaja nezaslišane kršitve človekovih pravic, pri katerih gre za zločine proti človeštvu in vojne zločine, vključno z množičnimi poboji civilistov, zaslužnjevanjem, mučenjem, samovoljnimi usmrčitvami in vesplošnim spolnim nasiljem ter nasiljem na podlagi spola, pri čemer so tarče etnične in verske manjšine, pa tudi tisti pripadniki sunitskih skupnosti, ki jih dojema kot grožnjo. To je že povzročilo znatno preseljevanje prebivalstva v regiji, hude travmatične izkušnje pri razseljenih osebah, zlasti ženskah in otrocih, množičen pritok beguncev v sosednje države in tudi vse večji migracijski pritisk na EU.
- Daeš spodbuja nezakonita izkopavanja arheoloških in kulturnih predmetov, območja dediščine človeštva, vključno s tistimi pod okriljem svetovne dediščine, pa uporablja za vojaške namene, s čimer povzroča njihovo postopno uničenje.
- Zdaj gre očitno za teroristično organizacijo, ki se samostojno financira s prihodki iz virov, kot so nezakonita prodaja nafte in drugega blaga, nalaganje davkov, trgovina z ljudmi, nedovoljena trgovina s kulturnimi dobrinami, ugrabitve zaradi odkupnin in plenjenje (vključno z bančnimi ropi), in ki tako ni več odvisna od donacij regionalnih sponzorjev.

Kurdsko vprašanje

Izbruh nasilja je kurdske skupnosti spodbudil h krepitvi samouprave oziroma težnjam po neodvisnosti, skupaj s posledicami za celovitost in, potencialno, dolgoročno stabilnost obeh držav.

V Iraku zdaj razhajanja med regijo Kurdistan in zvezno vlado, ki so ostala nerešena več let, kot sta sprejetje stalnega mehanizma za delitev prihodkov (zakon o ogljikovodikih) in status spornih ozemelj, dodatno povečujejo skupno obremenitev z nalogami, s katerimi se mora iraška vlada nujno spopasti poleg prizadevanj za porazenje Daeš.

Sirski režim je na Kurde v Siriji pritisnil, da se v zameno za dejansko samoupravo v regijah na severovzhodu Sirije, kjer živijo večinoma Kurdi, od začetka leta 2011 ne udeležujejo sirske vstaje. Sirski Kurdi so od pojava Daeš skupaj s Kurdi iz sosednjih držav v ospredju boja proti Daeš. Najprej so ubranili večinsko s Kurdi naseljena območja v Siriji (leta 2013) in v Iraku (gora Sinjar leta 2014) ter dostop iz Sirije v ostali del iraške regije Kurdistan. Nato so ubranili tudi oblegano mesto Kobane in druge večinsko s Kurdi naseljene samooklicane „avtonomne kantone“.

Ob vsaki morebitni podpori EU kurdskega oboroženemu odporu proti Daeš je treba državam v regiji trdno zagotoviti, da bo EU še naprej spoštovala njihovo ozemeljsko celovitost.

Tveganje za razširitev na sosednje države

Libanon

Spopadi v Siriji in veliko število registriranih in neregistriranih beguncev v Libanonu (približno 1,2 milijona v januarju 2015, kar je več kot 25 % libanonskega prebivalstva) zaostrujejo že obstoječe napetosti v libanonski družbi, institucijah in skupnostih ter pritiskajo na pičle naravne vire. Medtem ko se je libanonska vlada na podlagi izjave iz Baabde iz junija 2012 odločila za tako imenovano „politiko ločitve“ od spopadov v Siriji, so Hezbolah in sunitske teroristične skupine postopno okrepili svojo neposredno udeležbo v teh spopadih. Spopadi med libanonskimi varnostnimi silami in sirskimi oboroženimi skupinami, ki so avgusta 2014 potekali v mestu Arsal in njegovi okolici na vzhodu pokrajine Bekaa, ter ponavljajoči se spopadi v Tripoliju so izpostavili to grožnjo, zlasti za severni Libanon.

Jordanija

Jordanija ima vsaj glede verske pripadnosti veliko bolj homogeno prebivalstvo kot Libanon. Vendar prisotnost več kot 600 000 sirskih beguncev v državi izvaja pritisk na zagotavljanje storitev in na pičle naravne vire, zlasti vodo. Tako kot v Libanonu pomeni vprašanje dostopa do izobraževanja in zaposlitvenih možnosti tveganje za prihodnost, zato ga je treba reševati.

Turčija

Turčija z več kot 1,65 milijona sirskih beguncev na svojem ozemlju (podatki vlade) trenutno gosti največjo begunsko skupnost iz Sirije. Zagotavljala je tudi znatno humanitarno pomoč (po vladnih ocenah več kot 4 milijarde dolarjev od leta 2011). Turčija poziva k večji mednarodni podpori za spopadanje s posledicami krize.

2- CILJI

Splošni cilji te strategije so zoperstavljanje grožnji, ki jo za regionalno in mednarodno stabilnost predstavljajo Daeš in druge teroristične skupine, in sočasno ustvariti pogoje za vključujočo politično tranzicijo v Siriji ter trajno stabilnost v Siriji, Iraku in državah iz regije, ki gostijo begunce, ob tem pa lajšati človeško trpljenje, ki sta ga povzročila neprestano nasilje in razseljevanje.

Strategija predvideva kombinacijo diplomatskih prizadevanj na politični in uradniški ravni, komunikacijo ter praktične podporne ukrepe. EU mora za doseg svojih ciljev in zagotovitev učinkovitosti svojega odziva zagotoviti trajnostno in predvidljivo financiranje, ki ustreza ravni potreb v regiji, ki še nikoli ni bila tako visoka. Zato Komisija predlaga paket pomoči v višini 1 milijarde EUR, ki se bo financiral iz proračuna EU za leti 2015 in 2016. Podrobnosti tega predloga so navedene v oceni finančnih posledic, ki je priložena temu sporočilu.

Pomemben pogoj za uspeh strategije EU je doseganje sinergije in dopolnjevanja med ukrepi EU in ukrepi držav članic EU, tako na politični kot na operativni ravni. Na politični ravni bi morala ta strategija zagotavljati okvir za boljše usklajevanje diplomatskih prizadevanj EU in držav članic. Na operativni ravni bi morala strategija zlasti zagotoviti celovit okvir za povečanje financiranja ter izboljšanje usklajevanja donatorjev iz EU in skupnega načrtovanja programov (vključno prek regionalnega sklada EU za odziv na krizo v Siriji, „sklada Madad“). Države članice se pozivajo k nadaljevanju nudenja pomoči na dvostranski ravni, da se zagotovi, da je njihov skupni odziv najmanj enak prizadevanjem v okviru proračuna EU.

Za ranljive skupine prebivalstva se bo še naprej zagotavljala humanitarna pomoč glede na potrebe in ob polnem spoštovanju mednarodno priznanih humanitarnih načel človečnosti, nevtralnosti, nepristranskosti in neodvisnosti.

2.1 SKUPNI CILJI ZA SIRIJO, IRAK IN DRUGE PRIZADETE DRŽAVE

2.1.1 Spodbujanje regionalnih prizadevanj v podporo varnosti in dolgoročnega miru

Trajna diplomacija EU na visoki ravni v regiji je ključna za prispevek k potrebnim spremembam. Države v regiji, zlasti zalivske države, Egipt, Turčija in Iran to z več vidikov neposredno zadeva in so po mnenju javnosti na Bližnjem vzhodu v boljšem položaju, da bi prispevale k boju proti Daeš kot države širše mednarodne skupnosti. Za to imajo tudi interes, saj morebitna razširitev krize v Siriji in Iraku najbolj ogroža prav njih. Poleg tega so rivalstva med glavnimi regionalnimi akterji eden od vzrokov nasilja in verskih napetosti v Siriji, Iraku in drugih prizadetih državah, ki jih Daeš uspešno izkorišča. EU mora iz vseh teh razlogov regionalne akterje spodbujati k prevzemanju posebne odgovornosti za spopadanje z grožnjo, ki jo predstavlja Daeš, in k pospeševanju miru v regiji, s poudarkom na področjih, na katerih so si njihovi interesi blizu. EU mora tudi spodbujati in krepiti zmerne skupine v regiji ter podpirati vizijo, ki je drugačna od tiste, ki jo ponujajo teroristične skupine.

Načini posredovanja EU:

Osredotočena politična in diplomatska prizadevanja pri državah v regiji, tako na dvostranski ravni kot skupinsko prek Arabske lige, Sveta za sodelovanje zalivskih držav in Organizacije islamskega sodelovanja, ter pri drugih državah in organizacijah podpornicah. To bi moralo poleg jasnega obsojanja Daeš vključevati dialog o kulturni raznolikosti, veri in ideologiji, da bi se spopadlo z nasilnim ekstremizmom, podporo znanstveni diplomaciji in drugim oblikam stikov med ljudmi ter prizadevanja za odpravljanje napačnih predstav o razvoju dogodkov v regiji v EU.

2.1.2 Osamitev in poraženje Daeš kot vojaške sile in teroristične organizacije ter zoperstavljanje njegovemu ideološkemu vplivu

○ Podpora silam, ki se bojujejo proti Daeš, in njihova krepitev

V vojaškem odzivu svetovne koalicije proti Daeš⁵ so predvideni zračni napadi na sile Daeš ter dobava smrtonosne in nesmrtonosne opreme, usposabljanje ter obveščevalna podpora iraškim varnostnim silam, kurdskim silam Pešmurga in, kolikor je to izvedljivo, zmerni opoziciji v Siriji. Svet ni sprejel nobenega sklepa o sodelovanju v vojaških operacijah v ta namen na ravni EU. EU tudi nima naloge usklajevati dobave orožja in druge vojaške pomoči ali delovati kot posrednica za informacije v zvezi s tem, vendar bi bilo to mogoče predvideti. Poleg tega mora EU zagotoviti, da njena prizadevanja ostanejo ustrezno prilagodljiva in odzivna glede na vojaške operacije, ki potekajo.

○ Zajezitev dotoka tujih terorističnih borcev, orožja in sredstev do Daeš

EU bo na podlagi *strategije EU za boj proti terorizmu/tujim borcem*, ki je del te celovite regionalne strategije, okrepila prizadevanja za osamitev Daeš in preprečevanje dotoka sredstev, ki jih ta potrebuje za svoje delovanje, v skladu z ustreznimi resolucijami VS ZN in ob polnem spoštovanju standardov EU in mednarodnih standardov na področju človekovih pravic. Za to je potreben odprt in okrepljen politični dialog s Turčijo in zalivskimi državami, usklajen z drugimi partnerji (vključno z ZDA). Tak dialog bi bil povezan s praktično podporo za izgradnjo zmogljivosti, da bi se s krepitvijo mejnih kontrol zagotovilo, da zmorejo države v regiji učinkovito obravnavati grožnjo, ki jo predstavljajo tuji borci, ter da se sankcije in drugi ukrepi proti Daeš učinkovito uporabljajo. Dodaten cilj teh ukrepov je izslediti posameznike, vpletene v zločine proti človeštvu in vojne zločine, ter boj proti korupciji in tihotapljenju, ki koristi Daeš, in pravno ukrepanje zoper vpletene. Poleg tega bo potreben povečan nadzor finančnih tokov prek finančnih institucij in tradicionalnih finančnih mrež.

EU si bo tudi prizadevala za preprečevanje nasilnega ekstremizma v državah v regiji in uvedbo programov za odpravljanje in preprečevanje radikalizacije. Podporo EU za krepitev zmogljivosti na področju boja proti terorizmu/tujim borcem bo treba zagotavljati prednostno, ob upoštevanju zmožnosti držav partneric za izpolnjevanje meril uspešnosti na področju človekovih pravic ter civilnih in političnih svoboščin. Ključno področje za reforme, ki bi ga morala EU podpreti, je reforma zakonodaje za boj proti terorizmu v državah te regije.

Razlikovanje med Daeš in drugimi terorističnimi organizacijami na eni strani ter skupinami, ki podpirajo nenasilne oblike političnega islama na drugi, je bistveno za verodostojnost prizadevanj za boj proti terorizmu. Cilj diplomacije EU mora biti, da opozarja na tveganje, da zatiranje teh skupin lahko vodi v njihovo radikalizacijo. Pomembno je zagotoviti, da so ukrepi kazenskega pregona, ki jih izvajajo partnerske države, potrebni in sorazmerni ter da ne znižujejo minimalnih standardov za varstvo človekovih pravic.

⁵ Svetovna koalicija je bila vzpostavljena septembra 2014 in ima podporo več kot 60 držav, vključno s ključnimi državami v regiji. EU podpira prizadevanja te koalicije, vključno z vojaškim posredovanjem v skladu z mednarodnim pravom.

Načini posredovanja EU: Posredovanje EU na tem področju bo sestavljeno iz ukrepov držav članic in EU, glede na oceno njihove izvedljivosti in razvijajoče se prednostne naloge. Zajemalo naj bi politično in strokovno posredovanje pri zadevnih institucijah držav iz regije; prispevke držav članic EU ter instrument za *prispevanje k stabilnosti in miru* (IcSP), *evropski sosedski instrument* (ENI) in financiranje SZVP, če je ustrezno. Ukrepi EU se morajo izvajati v skladu z Listino EU o temeljnih pravicah.

Tuji borci

- Ukrepi za zaježitev dotoka tujih borcev v Sirijo in Irak ter za obravnavanje povratnikov (podrobneje bodo opredeljeni v začetku leta 2015 v skladu s cilji, določenimi v *strategiji EU za boj proti terorizmu/tujim borcem*).
- Podpora Turčiji, Libanonu in Jordaniji za krepitev varnosti na mejah.
- Izgradnja zmogljivosti v regiji za izvajanje resolucije VS ZN 2178 in zmogljivosti na področju upravljanja meja in varnosti na mejah, vključno z zaznavanjem sledi eksplozivov in strokovnim znanjem na področju letališke infrastrukture in planiranja.
- Okrepitev mednarodnega policijskega in sodnega sodelovanja, da se: podprejo preiskave in pregon tujih borcev; spremljajo in beležijo gibanja tujih borcev, vključno prek sprejetja zakonodaje EU o izmenjavi evidenc imen letalskih potnikov z glavnimi partnerji EU v skladu z načeli sorazmernosti glede kakršne koli omejitve pravic do varstva podatkov; opredelijo kriminalni viri financiranja, vključno s trgovino z ljudmi; prekinejo nezakoniti dobavni kanali orožja in streliva in prepreči kriminalna uporaba interneta za novačenje teroristov in razširjanje teroristične dejavnosti.
- Razvoj skupnega pristopa zunanje in notranje varnosti ter s tem povezane mreže strokovnjakov za spopadanje v odgovor na razvijajočo se metodologijo, ki jo Daeš uporablja na področju komunikacije in propagande.
- Sodelovanje z Mednarodnim kazenskim sodiščem, vključno z zbiranjem dokazov, identifikacijo storilcev kaznivih dejanj in zbiranjem izjav prič.

Protipropaganda in boj proti nasilnemu ekstremizmu

- Podpora obveščevalnim kampanjam, ki jih izvajajo zadevni akterji v Siriji, Iraku in v regiji (vključno z državami izvora tujih borcev), da bi se omajalo zaupanje v ideologijo Daeš in obsodile kršitve človekovih pravic ter zoperstavilo nasilnemu ekstremizmu in sovražnemu govoru, povezanemu z drugimi skupinami v regiji.
- Podpora projektom za boj proti nasilnemu ekstremizmu v Libanonu in Jordaniji, lahko pa tudi v drugih državah v regiji, ki so namenjeni najbolj izpostavljenim slojem prebivalstva, zlasti mladim.
- Preprečevanje radikalizacije v zaporih s pomočjo celostnega programa ponovne vključitve v družbo ali odvrčanja od delovanja za ujete člane terorističnih skupin ali tiste, ki so se vrnili, in sicer v regiji in v EU.
- Spodbujanje vlad in zadevnih družbenih akterjev v regiji, naj sprejmejo ustrezne ukrepe za preprečevanje in zatiranje radikalizacije in hujskanja na javnih mestih (vključno z univerzami).

Financiranje terorizma/sankcije

- Podpora sankcijam ZN, vključno z uvrstitvami na seznam in ukrepi proti finančnim sredstvom Daeš. Pravilno izvajanje in spremljanje (s pomočjo mednarodnih posvetovanj).
- Podpora sosednjim državam za krepitev zmogljivosti za boj proti financiranju terorizma in s tem povezani korupciji.
- Spodbujanje zahtev za uvrstitve na seznam, naslovljenih na odbor ZN za sankcije proti Al Kaidi, ki naj jih ta preuči z namenom uvrstitve dodatnih oseb na seznam posameznikov in subjektov, ki podpirajo Daeš, v skladu z resolucijo Varnostnega sveta ZN 2170, na primer posrednikov na črnem trgu nafte v Siriji in Iraku.
- Po potrebi bi EU lahko uvedla samostojen režim sankcij, ki bi dopolnjeval režim sankcij ZN zoper Al Kaido. Taki režimi sankcij morajo biti v skladu z Listino EU o temeljnih pravicah in sodno prakso Sodišča EU⁶.
- Spodbujanje kazenskih preiskav in pravosodnega sodelovanja pri pregonu tujih borcev ter organizacij, ki novačijo teroriste, ter zasegih njihovega premoženja, pridobljenega s kaznivimi dejanji, in orodij za izvajanje teh dejanj.

Nadaljnja podpora EU prebivalstvu, ki so ga prizadeli konflikti, beguncem in razseljenim osebam (zlasti za preživetje in izobraževanje) ter prizadevanja za izgradnjo odpornosti skupnosti ob zadovoljevanju osnovnih potreb so prav tako lahko učinkovito sredstvo za zmanjšanje privlačnosti terorističnih skupin.

⁶ Glej zlasti sodbo „Kadi II“ z dne 18. julija 2013 (združene zadeve C-584/10 P, C-593/10 P in C-595/10 P).

2.1.3 Preprečevanje regionalne razširitve in krepitev varnosti na mejah

Ključno bo preprečiti, da bi postal Daeš prikrito ali odkrito prisoten v sosednjih državah. Zlasti Libanon je utrpel teroristične napade, ki so jih organizirali pomočniki Daeš v tej državi. Jordaniji je uspelo obvladati vse oblike nasilja kljub lokaliziranemu manjšemu izražanju simpatiziranja prebivalstva z Daeš. Turčija, ki je vključena v občutljiv mirovni proces s Kurdsko delavsko stranko (PKK), je bila kritizirana, da boja proti Daeš ne obravnava dovolj prednostno. Turčija se sooča tudi s tveganjem infiltracije teroristov. Za preprečevanje regionalne razširitve sirske in iraške krize bo treba znatno dvigniti raven pomoči, ki se zagotavlja sosednjim državam za obvladovanje pritoka beguncev (glej točko 2.1.5).

Potrebna je podpora Libanonu in Jordaniji na področju varnosti in upravljanja meja. Decembra 2014 je bil odprt dialog o migracijah, mobilnosti in varnosti z Libanom, z Jordanijo pa je bilo oktobra 2014 podpisano partnerstvo za mobilnost. Poleg tega bi bilo treba predvideti naslednje:

- nadaljnjo podporo EU in držav članic reformi libanonskega varnostnega sektorja in izvajanje podpore EU libanonskim oboroženim silam na področjih, kot so civilno-vojaško sodelovanje, pomorska varnost, varnost na mejah ter protiteroristično in vojaško usposabljanje ter izobraževanje,
- nadaljnjo podporo, kot je ustrezno, namenjeno (i) krepitvi zmožnosti načrtovanja in izvajanja operacij, (ii) izboljšanju logističnega sistema libanonskih oboroženih sil, (iii) vzpostavitvi ciklusa usposabljanja za libanonske oborožene sile, (iv) pomoči libanonskim oboroženim silam pri upravljanju mej in varnosti na mejah, (v) vzpostavitvi v prihodnost usmerjenega varnostnega koncepta obmejnih sil libanonskih oboroženih sil, (vi) izpopolnitvi vloge libanonskih oboroženih sil pri boju proti terorizmu s poudarkom na zakonodajnih, strateških in institucionalnih vidikih, ter (vii) pregledu sistema izobraževanja in usposabljanja libanonskih oboroženih sil, ter
- vzpostavitev dialoga o varnosti z Jordanijo, da se pregledajo varnostne razmere v regiji in olajša utiranje poti k okrepljeni varnosti in sodelovanju v boju proti terorizmu. Ocena potreb jordanskih varnostnih sil (vključno s kopenskimi obmejnimi četami) v tem okviru in obravnavanje možnosti za dopolnitev podpore, ki jo bo Jordanija prejela v okviru Natove pobude za krepitev zmogljivosti na področju obrambe.

V zvezi s Turčijo se predvideva:

- stalna podpora Turčiji za izvajanje nacionalnega akcijskega načrta za uvedbo integriranega upravljanja mej, vključno z reformo in posodobitvijo tehnik nadzora na kopenskih mejah in kontrol na mejnih prehodih, ter
- dialog o boju proti terorizmu med EU in Turčijo, ki že poteka, lahko prispeva k opredelitvi področij, na katerih bi EU turškim organom lahko nudila posebno podporo za krepitev njihove zmogljivosti za nadzor pretoka oseb in materiala prek meja ter prepoznavanje in odkrivanje oseb, ki jih je treba tesno spremljati, strelnega orožja, razstreliva ali drugih nevarnih snovi.

Načini posredovanja EU: IcSP, ENI, IPA in prispevki držav članic.

2.1.4 Zagotavljanje življenjsko pomembne humanitarne pomoči in mednarodne zaščite

EU je vodilna mednarodna donatorka v okviru odziva na krizo v Siriji, pri čemer je za prizadete prebivalce v Siriji, Iraku in sosednjih državah (zlasti Jordaniji, Libanonu, Turčiji in Egiptu) namenila več kot 3,3 milijarde EUR, vključno z več kot 2 milijardama EUR v obliki humanitarne pomoči. Ob nadaljnjem naraščanju potreb bi morale EU in njene države članice še naprej zagotavljati humanitarno pomoč in mednarodno zaščito prizadetim Sircem in Iračanom, vključno z begunci in notranje razseljenimi osebami, in sicer za daljše obdobje, tako v Siriji in Iraku kot v sosednjih državah in državah članicah EU. Bistveno je tudi, da se humanitarna prizadevanja bolje navežejo na srednje- in dolgoročno pomoč razseljenim osebam, zlasti otrokom in mladim, kot sredstvo za spodbujanje odpornosti, okrevanja ter ponovnega vključevanja in razvoja po spopadih in za preprečevanje morebitne radikalizacije med begunci. Glede na stroge omejitve za proračun EU bo treba skupaj z državami članicami EU preučiti dodatne inovativne načine financiranja.

Načini posredovanja EU:

Usklajevanje

Zagotavljanje nadaljnje podpore sistemu ZN za usklajevanje v skladu s soglasjem EU o humanitarni pomoči in mednarodnim humanitarnim pravom.

Dostop

- Uporaba vseh možnih načinov dobave (vključno s čezmejno pomočjo in pomočjo prek front), da se zagotovi dostop do vseh ljudi, ki potrebujejo pomoč, tudi tistih na težko dostopnih območjih (4,8 milijona ljudi v Siriji in 3,6 milijona v Iraku sredi januarja 2015).
- Proaktivno sodelovanje z vsemi stranmi, vpletenimi v konflikt, da se poveča humanitarni prostor v Siriji in Iraku in izboljša dostop do vseh ljudi, ki potrebujejo pomoč.
- Krepitev zmogljivosti ZN za pogajanja o dostopu, zlasti v Siriji in Iraku prek OCHA, in zagotavljanje boljšega usklajevanja, zlasti med čezmejnimi dejavnostmi in dejavnostmi, ki potekajo prek front.
- Krepitev zmogljivosti lokalnih nevladnih organizacij (NVO) za zagotavljanje pomoči.

Zaščita

- Zagotavljanje zaščite prizadetega prebivalstva; spodbujanje uporabe mednarodnega prava, prava o beguncih in humanitarnega prava.
- Vztrajanje pri organih prizadetih držav, da morajo biti vladne politike v skladu z mednarodnim humanitarnim pravom, da bi se preprečila vračanje in vzpostavitev neformalnih nezaščitenih taborov na območjih nikogaršnje zemlje ter zagotovila vzpostavitev ustreznih mehanizmov evidentiranja in dokumentiranja notranje razseljenih oseb in beguncev ter dostop šibkejših razseljenih oseb in beguncev, zlasti žensk in otrok, do pravnega svetovanja in ustrezne zaščite. Poleg tega, podpiranje UNHCR in drugih akterjev pri njihovih prizadevanjih za zagotavljanje, da vladne politike izpolnjujejo te standarde.
- Nadaljnje zavzemanje za varnost in zaščito humanitarnih delavcev in nedotakljivost zdravstvenih in izobraževalnih ustanov.

Civilno-vojaški odnosi

- Krepitev usklajevanja in povezovanja med civilno in vojaško sfero pod vodstvom ZN, da se zagotovi spoštovanje mednarodnega humanitarnega prava in humanitarnih načel, ob tem pa zmanjšajo tveganja za varnost humanitarnih delavcev ter izboljša dostop do prebivalstva v stiski.

Pristopi za posamezne države

- Spodbujanje ZN k izvajanju nediskriminatornih in vsevključujočih pristopov za posamezne države („celotna Sirija“ in „celoten Irak“).
- Nadaljnje zavzemanje za vključitev ter prednostno obravnavo humanitarnih in razvojnih pozivov ter za skupno analizo vrzeli in izvajanje regionalnega načrta za begunce in odpornost prek nacionalnih načrtov za ukrepanje v sosednjih državah.

Zmogljivosti za hitro odzivanje in spremljanje

- Okrepitev večsektorskega sistema zgodnjega opozarjanja na ravni celotne države.
- Izboljšanje pripravljenosti in zmogljivosti za hitro odzivanje z uvedbo večje prožnosti v obstoječe sporazume s partnerji z namenom boljšega odzivanja na nastajajoče potrebe in vzpostavitev varnostnih zalog ter s preučitvijo možnosti prispevanja v obstoječe sklade za odziv na izredne razmere.

Javna diplomacija in prepoznavnost pomoči

- Izboljšanje komuniciranja o humanitarni in razvojni pomoči EU v regiji in v EU, po potrebi na podlagi pregleda smernic za komunikacijo in prepoznavnost.

Zadovoljevanje dolgoročnejših razvojnih potreb razseljenih oseb

- Usmeritev dela razvojne pomoči EU v Siriji in Iraku ter v sosednjih državah k potrebam razseljenih oseb, zlasti izobraževanju otrok in poklicnemu usposabljanju ali preusposabljanju odraslih, ki se osredotočajo na delovna mesta, ki bodo potrebna v okolju po končanju konflikta. Tako poklicno usposabljanje bi moralo vključevati usposabljanja za ženske, da bi se povečala njihova gospodarska in socialna vloga pri obnovi po konfliktih.

Naselitev in azil

- Nadaljnja podpora dolgoročnim zmogljivostim držav gostiteljic za obvladovanje tokov beguncev, zlasti prek regionalnih programov za razvoj in zaščito v Jordaniji, Libanonu in Iraku, ter s pomočjo Turčiji pri zagotavljanju humanitarne pomoči sirskim beguncem in podporo tej državi pri uvajanju ter izvajanju sodobnega in stabilnega azilnega sistema.
- Nadaljnje nudenje možnosti za naselitev beguncem iz Sirije (in po potrebi Iračanom) v EU. UNHCR je pozval mednarodno skupnost za naselitev/humanitarni sprejem vsaj 130 000 Sircev, zlasti najbolj ranljivih posameznikov. Države članice EU so se zavezale k sprejemu približno 36 000 ljudi, kar je najobsežnejša zaveza v zgodovini prizadevanj EU za naselitev. Komisija podpira prizadevanja za naselitev v okviru Sklada za azil, migracije in vključevanje.

2.1.5 Krepitev lokalnih zmogljivosti za odpor v Siriji, Iraku in prizadetih sosednjih državah

Za preprečitev nadaljnega novačenja v Daeš in nasilja, do katerega bi prišlo v okviru razseljenega prebivalstva in skupnosti gostiteljic ali med tema skupinama, sta ključni pomoč in perspektiva za boljšo prihodnost tega prebivalstva. Humanitarna prizadevanja je treba navezati na dolgoročnejše razvojne potrebe razseljenih oseb, da se po spopadih spodbudita ponovno vključevanje in razvoj ter prepreči morebiten ekstremizem med begunci in skupnostmi gostiteljicami. Na območjih Sirije in Iraka, ki se osvobodijo izpod Daeš, je treba hitro ponovno vzpostaviti osnovno vladavino prava, zagotavljanje osnovnih storitev in gospodarske dejavnosti, da se prepreči kakršna koli nadaljnja privlačnost Daeš in vzpostavijo minimalni pogoji za prostovoljno, varno ter dostojanstveno vrnitev notranje razseljenih oseb in beguncev.

Ti ukrepi bi morali biti namenjeni podpori odpornosti posameznikov, skupnosti in institucij pri spopadanju z učinki krize.

Vzporedno s to pomočjo je potreben skupinski in dvostranski politični dialog na visoki ravni z državami, ki gostijo sirske begunce, za zagotovitev, da se beguncem lahko nudita zaščita in perspektiva (zlasti v zvezi z dostopom do izobraževanja, trga dela itd.).

Načini posredovanja EU:

Pomoč ter podpora za odpornost in obnovo za lokalne skupnosti in družbene akterje v Siriji, Iraku in sosednjih državah prek „sklada Madad“, IcSP in neposrednih prispevkov držav članic, zlasti:

- nadgradnja obstoječih skupnih okvirov za humanitarno pomoč in razvoj na tem področju ter uvedba skupnega načrtovanja programov v Siriji, Iraku, Jordaniji, Libanonu in Turčiji;

- uporaba „sklada Madad“ za pomoč pri stabilizaciji in odpornosti za begunske in gostiteljske skupnosti v Iraku, Libanonu, Jordaniji, Turčiji in Egiptu. To je treba doseči celovito, v sodelovanju z obstoječimi mehanizmi financiranja in v skladu s sedanjim načrtovanjem nacionalnih oblasti ter pristopom ZN glede regionalnega načrta za begunce in odpornost;
- podpora vladam iz te regije k izvajanju politik, ki prispevajo k povečanju gospodarske odpornosti pri begunskih in gostiteljskih skupnostih, spodbujanju možnosti za mlade in spoštovanju enakosti med spoloma; ter
- izvajanje programa dodatne pomoči za Turčijo, ki je bil napovedan po krizi v Kobaneju in ki je namenjen podpori prizadevanjem turških organov za zagotavljanje dolgoročne gostoljubnosti in pomoči sirskim beguncem v zavetju v Turčiji.

Bolj splošno, predvideti bi bilo treba sodelovanje z zadevnimi organizacijami diaspore v Evropi, da bi se razširil doseg EU in povečala učinkovitost njenih ukrepov.

2.2 CILJI ZA POSAMEZNE DRŽAVE – SIRIJA

2.2.1 Prizadevanje za politično tranzicijo

EU bo v skladu s cilji in ukrepi iz skupnega sporočila „*Na poti k celovitemu pristopu EU k sirski krizi*“ v sodelovanju z regionalnimi in mednarodnimi partnerji še naprej preučevala načine in sredstva za nadaljevanje političnega procesa, da bi prišlo do tranzicije pod sirskim vodstvom. Morala bo zlasti:

- v celoti podpirati prizadevanja posebnega odposlanca ZN de Mistura za strateško preprečevanje stopnjevanja nasilja kot temelj za širši trajnostni politični proces; podpreti izvajanje njegovih predlogov, zlasti predlog o postopni razširitvi lokalnih ustavitev sovražnosti v skladu z mednarodnim humanitarnim pravom; v okviru tega pristopa bi morale načelno humanitarno in odpornostno ukrepanje ostati ločeno od političnih in varnostnih pogajanj;
- podpirati lokalna in mednarodna prizadevanja za mediacijo in dialog, vključno s pobudami za spodbujanje lokalnih sporazumov in drugih mirovnih pobud, ki lahko vključujejo sodelovanje prek front, ob ustreznem upoštevanju udeležbe žensk;
- poiskati mednarodno soglasje na ravni VS ZN in regionalno soglasje (skupni interesi vključujejo našo odločenost za varovanje enotnosti, ozemeljske celovitosti in suverenosti Sirije ter boj proti terorizmu) in regionalno podporo političnemu procesu pod vodstvom Sirije, ki bo privedel do tranzicije, in sicer v skladu z ustreznimi resolucijami VS ZN in ženevskim sporočilom z dne 30. junija 2012; ter
- spodbujati ustanovitev skupine za podporo prizadevanjem generalnega sekretarja ZN ali posebnega odposlanca v Sirijo za doseg širšega soglasja v prid nacionalnemu političnemu procesu v tem duhu.

Načini posredovanja EU: Politično in diplomatsko sodelovanje z državami v regiji in mednarodnimi partnerji z namenom omilitve napetosti v regiji na eni strani in vojne med Asadovim režimom in oboroženo opozicijo na drugi ob spodbujanju sirske široke tranzicije na podlagi ženevskega sporočila. Povečanje pritiska na Asadov režim, zlasti prek nadaljnjih usmerjenih sankcij in drugih ustreznih omejevalnih ukrepov z omejenim učinkom na civilno prebivalstvo. Trdno izvajanje sankcij EU na nafto proti Siriji in lobiranje pri tretjih državah za enake ukrepe. Krepitev dialoga s partnerji, zlasti v regiji.

Razširitev političnega osebja delegacije EU v Siriji (ki jo bo še naprej gostila delegacija EU v Bejrutu). Redni obiski v Siriji bodo še naprej potekali, dokler ne bodo izpolnjeni pogoji za ponovno odprtje delegacije EU v Damasku.

2.2.2 Okrepitev akterjev zmerne opozicije in civilne družbe

- Nadaljnja podpora zmerni opoziciji, vključno z Narodno koalicijo sirskih revolucionarnih in opozicijskih sil (SOC), pri čemer se ne bodo izključevale nobene druge konstruktivne domače sile civilne družbe ali politične sile, da se spodbudijo njena vključevalnost (vključno z verskimi in etničnimi manjšinami), učinkovitost in enake možnosti. V Siriji ne bo trajnega miru, če posebne pritožbe vseh etničnih in verskih skupin ne bodo obravnavane enako in se ne bosta ohranjali večetničnost in večverskost države.
- Nadaljnje preučevanje in po potrebi podpora neformalnim pobudam (pobudam drugega in tretjega ranga), ki bi lahko pripomogle k oblikovanju modela tranzicije, ki temelji na vključevanju verodostojnih nasprotnikov v novo prehodno vlado, in procesu stabilizacije na lokalni in nacionalni ravni. Posebna pozornost bo namenjena udeležbi žensk pri teh pobudah.
- Nadaljnja podpora izgradnji zmogljivosti sirskih organizacij civilne družbe.

Načini posredovanja EU: Nadaljnja podpora naporom za vzpostavitev miru in mediacijo s poudarkom na izgradnji zmogljivosti notranjih akterjev civilne družbe in dejavnostih na področju odpornosti prek IcSP in ENI.

2.2.3 Zagotavljanje osnovnih storitev in prispevanje k ponovni vzpostavitvi uprave na območjih zmanjšane nasilja

- Izboljšanje zagotavljanja nehumanitarne pomoči v Siriji prek meja in front.
- Pomoč subjektom zmerne opozicije in civilne družbe pri ponovni vzpostavitvi uprave in javnih služb (vključno s civilno zaščito, zdravstvom in izobraževanjem) ter splošne gospodarske dejavnosti na območjih zmanjšane nasilja, območjih, ki so bila pod okupacijo Daeš, in v regijah na severu Sirije, poseljenih večinoma s sirskimi Kurdi.
- Podpiranje zagotavljanja osnovnih storitev na ključnih področjih na podlagi načel vključenosti, dobrega upravljanja in posvetovanja z lokalnimi skupnostmi ter podpiranje dejavnosti na področju odpornosti, vključno s trajnostnim upravljanjem z naravnimi viri in njihovim varstvom.

Načini posredovanja EU:

Pomoč za odpornost in obnovo, kot so ciljno usmerjene dejavnosti, ki jih financira EU ali države članice, v podporo lokalnim skupnostim in družbenim akterjem (vključno z dejavnostmi, ki se upravljajo iz Gaziantepa v sodelovanju z več državami članicami), in ki se podpirajo prek „sklada Madad“, IcSP ali ENI.

Kratkoročno bodo projekti civilne družbe, ki jih vodi EU in se financirajo v okviru ENI (17 milijonov EUR) in IcSP (12 milijonov EUR), prispevali k povečanju zmogljivosti sirskih organizacij civilne družbe, zagotavljanju osnovnih storitev, izvajanju ukrepov pravne države in razvoju vključujočega političnega okolja na lokalni ravni. Preučili bi se lahko tudi ciljno usmerjeni programi za manjšine, da bi se zagotovili varnost vseh etničnih in verskih skupnosti ter vključujoča tranzicija, zadovoljile njihove posebne potrebe in podprla njihova ponovna vključitev v družbo.

2.2.4 Spodbujanje človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava ter zagotavljanje odgovornosti

- Nadaljevanje raziskovanja in dokumentiranja vojnih zločinov in zločinov proti človeštvu, zlasti zaradi morebitne prihodnje kazenske odgovornosti.
- Sodelovanje s partnerji v podporo preiskovalni komisiji ZN in drugih pobud za ugotavljanje odgovornosti z namenom priprave na postopke za ugotavljanje odgovornosti in spreminjanja kulture nekaznovanja.
- Nadaljnja podpora dejavnostim Organizacije za prepoved kemičnega orožja (OPCW), zlasti misiji nadzora in uničenju sirskega kemičnega orožja in proizvodnih zmogljivosti.
- Nadaljnje prizadevanje za to, da bi razmere v Siriji obravnavalo Mednarodno kazensko sodišče (MKS), in podpora dopolnilnim mehanizmom za ugotavljanje odgovornosti, tudi na nacionalni ravni.

Načini posredovanja EU: Diplomatska prizadevanja, vključno s prizadevanji na ravni VS ZN, in praktična podpora zagovornikom človekovih pravic prek IcSP in *evropskega instrumenta za demokracijo in človekove pravice* (EIDHR) ter pravosodno sodelovanje.

2.2.5 Priprave na „dan potem“

- Nadaljnje načrtovanje dolgoročnega okrevanja in obnove Sirije in utiranje poti za vračanje in ponovno vključitev beguncev ter notranje razseljenih oseb, zlasti z rednimi ocenami škode in potreb v Siriji.
- Nadaljnja krepitev zmogljivosti sirskih državljanov in sirske civilne družbe, vključno z organizacijami, ki spodbujajo enakost med spoloma in krepitev vloge žensk, da bi se običajnim Sircem omogočil prevzem dejavnih vlog v obnovi Sirije.
- Preučitev dodatnih priložnosti za sirske študente in raziskovalce prek štipendij v Evropi in možnosti za poklicno usposabljanje v regiji.
- Nadaljnje iskanje priložnosti za krepitev zmogljivosti in veščin Sircev za vodenje tranzicije (na področjih, kot so reguliranje medijev, decentralizacija, upravljanje občin, priprava predloga ustave itd.) ob ustreznem upoštevanju vloge in potreb žensk.
- Nadaljnje skrbno načrtovanje postopkov razorožitve, demobilizacije in ponovnega vključevanja kot del reforme varnostnega sektorja.
- Nadaljnje redno presojanje, ali trenutni pogoji omogočajo pripravo in izvajanje prehodnih pravosodnih ukrepov, namenjenih spodbujanju sprave ter krepitvi zaupanja in pravne države.
- Skrbna priprava temeljev ustavne in volilne reforme, vključno z zakoni o političnih strankah.
- Preučitev načinov za zaščito preostale kulturne dediščine in spodbujanje kulturne raznolikosti, zlasti prek izobraževalnih kampanj in kampanj ozaveščanja.
- Ohranjanje vodilne vloge EU pri usklajevanju donatorjev, da bi se izboljšale celovitost, usklajenost in predvidljivost mednarodne pomoči za obnovo Sirije.

- Polno izkoriščanje možnosti, ki jih nudi program Erasmus +, ki financira štipendije za mobilnost sirskih študentov in projekte sodelovanja s sirskimi visokošolskimi ustanovami z namenom njihove posodobitve. Preučitev dodatnih možnosti za podporo sosednjim državam in univerzam pri zagotavljanju storitev višje- in visokošolskega izobraževanja za sirske študente.

EU bo s temi prizadevanji nadaljevala, pri čemer je treba upoštevati, da se je treba izogniti propadu državnih institucij v Siriji.

Načini posredovanja EU: ENI, „sklad Madad“, IcSP („program Tahdir: Priprava na tranzicijo v Siriji“), tristranski sporazum med ZN, Svetovno banko in EU o ocenjevanju potreb po sporih, Erasmus +.

2.3 CILJI ZA POSAMEZNE DRŽAVE – IRAK

2.3.1 Podpora iraški vladi pri udejanjanju vključenosti

Glavni cilj EU v Iraku mora biti podpiranje vključujoče iraške vlade v njenih prizadevanjih za reševanje legitimnih očitkov iraških državljanov in za spodbujanje dolgoročnega procesa izgradnje države in nacionalne sprave, ki temelji na določbah iraške ustave. Vladni program (2014–2018) in iraški nacionalni razvojni načrt (2014–2017) sta dobra podlaga za to, sporazum o partnerstvu in sodelovanju med EU in Irakom, katerega deli se začasno že uporabljajo, pa zagotavlja okvir za sodelovanje na področju številnih vprašanj. Na očitke sunitov se je sicer treba odzvati, vzpon sektaštva in radikalizacije v večini iraških skupnosti pa je treba obravnavati celovito in po vsej državi. EU si bo prizadevala za čim tesnejše sodelovanje z UNAMI in agencijami ZN, ki delujejo v Iraku.

○ Sodelovanje z zmernimi marginaliziranimi sunitskimi skupinami

Iraško vlado je treba podpreti pri vključevanju vseh delov iraške družbe, zlasti zmernih verskih in političnih skupin, da dobijo vlogo v prihodnosti Iraka. Vendar je treba posebno pozornost nameniti sunitski skupnosti, da se sunitsko prebivalstvo odvrne od kakršne koli podpore Daeš. Ta ukrep bi bilo treba izvajati vzporedno z morebitnimi zahtevami, naj se te skupine uprejo in proti Daeš uporabijo orožje. Pri sodelovanju s sunitsko skupnostjo bi bilo treba določiti ukrepe za reševanje znanih očitkov in spodbujanje sprave, da bi se zagotovila varnost prebivalstva (zlasti skupin, ki bi se pridružile boju proti Daeš) in prihodnje posvetovanje o oblikovanju politik. Sočasno je treba podpreti zmerne šiitske skupnosti in skupine civilne družbe, da bi se preprečila stigmatizacija sunitske skupnosti in upor proti njej.

○ Sodelovanje z iraško regijo Kurdistan

Rešitev sporov zvezne vlade z vlado regije Kurdistan, vključno z dokončnim, trajnim dogovorom o prenosu prihodkov od nafte in spornih ozemelj, je pomembna prednostna naloga, njena izpolnitev pa bi znatno izboljšala politično ozračje v Iraku. EU bi morala zvezno vlado in regionalno vlado Kurdistanu spodbujati k dogovoru o jasnem načrtu z roki za reševanje sporov na podlagi določb ustave.

- **Utrditev demokratično vodenih državnih institucij ter podpiranje politične in zakonodajne reforme**

EU in njene države članice bi morale podpirati iraško vlado v njenih prizadevanjih za izvedbo programa temeljite reforme uprave, namenjenega povečanju zmogljivosti subjektov civilne vlade na podlagi sodobnih načel upravljanja in finančnega poslovanja. Temeljna načela te reforme bi morala biti ločitev političnih in upravnih položajev, vzpostavitev neodvisne javne uprave in uporaba od vere neodvisne politike enakih možnosti na podlagi kvalifikacij in kompetenc.

Preučiti bi bilo treba možnost podpore pobudam vlade, civilne družbe in drugih strani za politične in zakonodajne reforme v okviru iraške ustave, če te spodbujajo nacionalno spravo in razvoj.

- **Prestrukturiranje varnostnega sektorja**

Reforma varnostnega sektorja zajema veliko število dejavnosti, od pomoči vojaškim silam do reforme pravnega okvira. Pri morebitnih prihodnjih dejavnostih EU na tem področju bo treba upoštevati dejavnosti svetovne koalicije za boj proti Daeš in dvostranska prizadevanja držav članic EU, da bi se doseglo dopolnjevanje teh dejavnosti. Države članice EU trenutno sodelujejo v prizadevanjih za prestrukturiranje in usposabljanje iraških varnostnih sil. Zaradi šibkosti iraških varnostnih sil so se ponovno pojavile nezakonite milice, ki sicer podpirajo prizadevanja iraških varnostnih sil, so pa tudi odgovorne za številne zločine in kršitve človekovih pravic. Za nacionalno spravo je ključno, da se pripadniki šiitskih milic in drugih oboroženih skupin postopno demobilizirajo ter nadomestijo z usposobljenimi večverskimi iraškimi varnostnimi silami. Iraška vlada mora z vso skrbnostjo zagotoviti, da bo edina oborožena sila in da bo prepovedala kakršno koli oblikovanje oboroženih skupin zunaj vladnega okvira v skladu z iraško ustavo. Hkrati je treba okrepiti prisotnost in pristojnosti civilnih policijskih sil.

- **Reforme pravosodja in vključevanje spoštovanja človekovih pravic**

Pomanjkljivosti na področju pravne države so v središču krize v Iraku. EU in njene države članice bi morale razmisliti o povečanju svoje podpore iraški vladi pri uvajanju ukrepov za krepitev pravne države in varstva človekovih pravic na vseh področjih javnega življenja v Iraku. To mora vključevati reformo sedanje sporne zakonodaje in njenega izvajanja, ki sta gonilni sili radikalizacije in upiranja iraški vladi. Treba si je odločno prizadevati za krepitev neodvisnosti institucij, zlasti sodstva. V učne načrte za civilne in vojaške varnostne sile je treba vključiti usposabljanje s področja človekovih pravic, izboljšati pa bi bilo treba tudi sodelovanje varnostnih sil s pravosodnimi institucijami ter policijskimi nadzornimi organi. Okrepiti bi bilo treba status in zmogljivosti komisije za človekove pravice. K boju proti radikalizaciji bo prispevalo tudi boljše spoštovanje človekovih pravic v okviru sistema za izvrševanje kazenskih sankcij. Okrepiti bi bilo treba pravosodne zmogljivosti za obravnavanje terorističnih organizacij. EU bi morala spodbujati pristop Iraka k Rimskemu statutu z namenom omogočanja mednarodnega kazenskega pregona v prihodnosti. Pri vseh teh prizadevanjih je bistveno, da se upoštevajo spoznanja iz prejšnje podpore EU za reformo pravosodja v okviru misije EUJUSTLEX. Na daljši rok bi bilo treba Irak spodbujati k pripravi načrta za postopno odpravo smrtnih kazni, saj ta ni učinkovita, lahko pa ima tudi vlogo pri radikalizaciji.

○ **Krepitev regionalne in lokalne uprave**

Iraška ustava predvideva možnost močnejše regionalne in lokalne samouprave, pri čemer je iraška vlada v svojem programu sama navedla možnost decentralizacije. Večja politična in finančna neodvisnost pri upravljanju deželnih in lokalnih zadev, vključno z lokalnim nadzorom lokalnega varnostnega aparata, ter postopki odločanja, ki so skupnostim bližje, lahko pripomorejo k reševanju lokalnih težav. Ob tem pa so potrebni sistem v podporo pravični porazdelitvi sredstev med lokalnimi skupnostmi in medverski ukrepi za krepitev zaupanja med subjekti, na primer prek projektov regionalne infrastrukture in drugih projektov sodelovanja.

Načini posredovanja EU:

Institucionalna vprašanja

- Politični stiki in stiki na ravni uradnikov, zlasti v okviru sporazuma o partnerstvu in sodelovanju. V zvezi s tem bi bila hitra ratifikacija sporazuma o partnerstvu in sodelovanju v državah članicah EU močan znak zavezanosti EU.
- Ker ima regija Kurdistan ključno vlogo v boju proti Daeš in pri reševanju politične krize v Iraku, si bo EU prizadevala za povečanje svoje prisotnosti v Erbilu ob polnem spoštovanju iraške ustavne ureditve. Če bo o tem dosežen dogovor s centralno vlado in bodo to dovoljevale proračunske omejitve, se bo v Erbilu vzpostavila izpostava delegacije EU v Iraku. EU si bo prizadevala za lažji pretok informacij med Bagdadom in Erbilom. Po potrebi bo spodbujala tudi udeležbo vlade regije Kurdistan pri izvajanju sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med EU in Irakom.
- Preučiti bi bilo treba možnost podpore diplomacije pod vodstvom Iraka za povezovanje z državami v regiji in zunaj nje na podlagi izkušenj in znanja, ki jih je Irak pridobil s svojimi mednarodnimi prizadevanji za obnovo med letoma 2003 in 2010.
- Okrepiti bi bilo treba delegacijo EU v Iraku, med drugim s strokovnjaki za varnost iz držav članic.

Tehnična pomoč

- EU lahko uporabi strokovno znanje, ki je na voljo v državah članicah, za usposabljanje in svetovanje iraškim državnim institucijam na področjih, kot so reforma javne uprave, reforma varnostnega sektorja, ukrepi za boj proti terorizmu, skladni z načeli o človekovih pravicah, varnost na mejah in integrirano upravljanje meja, s čimer bi se nadgrajevale določbe sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med EU in Irakom, zlasti določbe o sodelovanju iz naslova III, ki se uporabljajo začasno.
- V okviru varnostnega sektorja bi podpora EU lahko pripomogla k izgradnji zmogljivosti Iraka za obvladovanje Daeš. Temu ustrezno se bo uporaba instrumentov EU nadalje preučila. Da bi se izognili podvajanju prizadevanj, pa je treba upoštevati obstoječe sodelovanje držav članic pri zagotavljanju vojaške podpore Iraku, zlasti prek svetovne koalicije za boj proti Daeš in njenih delovnih skupin, pa tudi prek Nata, ki preučuje možnosti podpore iraškim varnostnim silam v okviru pobude za krepitev obrambnih zmogljivosti. Za olajšanje vrnitve notranje razseljenih oseb na ozemlja, osvobojena izpod Daeš, bi bilo mogoče dati na voljo tehnično pomoč pri operacijah odstranjevanja min in za nevtralizacijo eksplozivnih naprav, ki jih je nastavil Daeš.

- Zagotovila se bo podpora za izgradnjo zmogljivosti za boj proti terorizmu (civilni vidiki) v skladu s prizadevanji svetovne koalicije in njenih delovnih skupin, da bi se iraška vlada spodbudila k sprejetju novega, celovitega pristopa k boju proti terorizmu, ki temelji na spoštovanju človekovih pravic in se osredotoča na preprečevanje. Možna področja podpore vključujejo: krepitev zmogljivosti; zbiranje, analiziranje, izmenjavo in zaščito obveščevalnih podatkov; in boj proti financiranju terorizma.
- Prizadevanja EU za spodbujanje institucionalne in pravne reforme ter vključevanje človekovih pravic se lahko oprejo na projekt EU v podporo pravni državi, ki poteka v okviru *instrumenta za financiranje razvojnega sodelovanja* (DCI), prihodnje podporne ukrepe v okviru večletnih okvirnih programov instrumenta za financiranje razvojnega sodelovanja za obdobje 2014–2017 in na izkušnje iz misije EU JUSTLEX.
- EU se lahko za svetovanje iraški vladi o tem, kako najbolje izvajati prenos pristojnosti v praksi, na zahtevo iraške vlade in ob pogoju, da države članice te operacije lahko financirajo, opre na številne modele znotraj EU ter strokovnjake na nacionalni ravni in na ravni EU (Odbor regij).
- Pomembno bo vzpostaviti stik z iraškim predstavniškim svetom. Evropski parlament in nacionalni parlamenti se spodbujajo k prevzemu vidne vloge pri tem.
- EU bo pripravila načrte ukrepanja ob nepredvidljivih dogodkih za zagotavljanje hitre pomoči iraški vladi pri njenih prizadevanjih za ponovno vzpostavitev in okrepitev zagotavljanja osnovnih storitev na območjih, osvobojenih izpod Daeš, da se spodbudi čim zgodnejše prostovoljno, varno in dostojanstveno vračanje notranje razseljenih oseb na njihove domove ob izvajanju zagotovil o minimalni zaščiti.

2.3.2 Podpora za osnovne storitve, gospodarski razvoj in boj proti korupciji

Stabilnost v Iraku je lahko trajnostna le, če se ogromno bogastvo te države izkoristi v dobro vseh državljanov. Slabo upravljanje javnih financ in splošno razširjena korupcija sta povzročila neučinkovito izvrševanje proračuna, nezadostno zagotavljanje storitev ter, na nekaterih območjih, degradacijo okolja in naravnih virov. Zaradi varnostne krize se gospodarstvo krči, javni prihodki in devizne rezerve pa se ob upadanju cen nafte zmanjšujejo. Potrebne bodo preudarne reforme ekonomske in fiskalne politike za zagotovitev fiskalne vzdržnosti, ki je nujna za kritje višjih stroškov družbenih potreb in varnosti.

Irak je z vidika okolja za poslovanje že več kot desetletje mnogo manj uspešen od povprečja v regiji, pri čemer je ena največjih ovir za razvoj zasebnega sektorja dostop do posojil. Potrebna sta odločen boj proti korupciji in izboljšanje upravnih zmogljivosti v Iraku. Nujno je treba tudi izboljšati zagotavljanje osnovnih družbenih storitev (izobraževanje, zdravstvo) in infrastrukture (električna energija, promet). Treba bo okrepiti zasebni sektor in spodbujati naložbam naklonjeno okolje, da se zagotovi trajnost gospodarskega razvoja.

Za Irak bo velik izziv povezati trajnostni razvoj s humanitarno pomočjo, ob tem pa mobilizirati potrebna sredstva za zagotavljanje osnovnih storitev za razseljene osebe ter olajševati vrnitev in ponovno vključevanje notranje razseljenih oseb. To pomeni zagotavljanje osnovnih storitev, kot so oskrba z vodo in energijo, stanovanja, izobraževanje v šolah ter višje- in visokošolsko izobraževanje (ukrep za krepitev zmogljivosti Erasmus +, ki je na novo na voljo za Irak), varnost in dostop do financiranja (npr. financiranje malih in srednje velikih podjetij in mikrofinanciranje), vse ob ustreznem upoštevanju vloge žensk ter varstva naravnih virov.

Načini posredovanja EU:

Glavni cilj sodelovanja v okviru sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med EU in Irakom so makroekonomska stabilnost, vzdržnost dolga in učinkovitost javne porabe. V ta namen lahko sodelovanje spremlja reforme gospodarskega in poslovnega okolja, zlasti v okviru pododborov za trgovinska in gospodarska vprašanja ter energijo in promet. Pogodbenici lahko preučita: a) makroekonomska gibanja b) splošne gospodarske in proračunske politike (upravljanje prihodkov iz naravnih virov, zmanjšanje subvencij in podpore za podjetja v državni lasti, naložbe v distribucijo električne energije, spodbujanje razvoja obnovljivih virov energije in ukrepov za povečanje energetske učinkovitosti, povečanje izvoza nafte in lažji prihodnji izvoz plina – k uresničitvi tega cilja naj bi prispevali iraško-evropski center za energijo in s tem povezani podporni ukrepi EU in iraške vlade – c) razvoj finančnega sektorja (krepitev finančnega trga, omogočanje lažjega dostopa do zasebnih posojil in večja finančna vključenost) ter d) zagotavljanje informacij in tehničnega strokovnega znanja za izboljšanje kmetijske proizvodnje. Predvidelo se bo tudi sodelovanje za zagotovitev čim manjšega dolgoročnega vpliva energetskega sektorja na okolje in podnebne spremembe.

Tehnična pomoč se lahko ponudi prek instrumenta za financiranje razvojnega sodelovanja in drugih instrumentov za izboljšanje upravljanja javnih financ (v okviru usklajenega delovanja Mednarodnega denarnega sklada, Svetovne banke in EU) ter prek svetovanja o gospodarskih reformah.

Izhodiščni kapital za prizadevanja za povezavo razvoja in humanitarne pomoči bi se lahko zagotovil iz „sklada Madad“ in IcSP. Take povezave je treba graditi na obstoječi podpori in jih čim prej razširiti, da bodo ustrezale okoliščinam dolgotrajne razseljenosti in da bodo pripravljene na vrnitev notranje razseljenih oseb na svoje domove, z namenom postaviti temelje za stabilnost in trajnostno gospodarsko rast.

Ko bo okvirni sporazum vzpostavljen, lahko EIB, ki je banka EU, preuči možnosti za začetek dejavnosti v Iraku z glavnim poudarkom na razvoju gospodarske in družbene infrastrukture. EIB bi lahko dala na razpolago svoje tehnično strokovno znanje s svetovanjem pri opredelitvi in pripravi ključnih projektov. Lahko bi nadalje podpirala take projekte s financiranjem bodisi s tveganim kapitalom bodisi s posojili ali s kombinacijo teh. Na podlagi svojih izkušenj na območjih po konfliktih bi lahko EIB preučila tudi možnost vzpostavitve in upravljanja namenskih skrbniških skladov.

2.3.3 Podpora vzpostavljanju miru, nacionalni spravi in prehodni pravosodni ureditvi

Irak bi bilo treba ob političnih reformah spodbuditi tudi k nacionalni spravi in medverskemu dialogu s ciljem razviti občutek državljanstva, ki je ločen od verske in etnične identitete, in spodbuditi občutek bogastva, ki ga pomeni iraška kulturna raznolikost. Skupine iraške civilne družbe imajo ključno vlogo pri izgradnji miru, spodbujanju narodne identitete, preprečevanju verske propagande, varstvu kulturne dediščine in raznolikosti ter pri ozaveščanju o teh ključnih temah v razmerju do vlade.

Iraška vlada bo morala na področju pravnega varstva in poprave krivic sprejeti težke odločitve, na primer z vzpostavitvijo nacionalnega postopka „resnice in sprave“, ki bi morale biti ločene od verskih vprašanj in bi morale obravnavati kazniva dejanja, ki so jih storili ne le Daeš in pripadniki sunitske skupnosti, temveč tudi šiitske milice in iraške varnostne sile. Tak postopek bi lahko bistveno okrepil iraško državljanstvo.

Morda bo treba zagotoviti mednarodno podporo za policijske in mirovne operacije na območjih, kjer med skupnostmi še vedno ostajajo konflikti.

Načini posredovanja EU: Treba bi bilo preučiti možnosti podpore pravosodnim in parlamentarnim organom ter organizacijam civilne družbe pri izgradnji miru in dejavnostih prehodne pravosodne ureditve v okviru EIDHR in/ali „sklada Madad“.

Ker so bili storjeni hudi vojni zločini in kršitve človekovih pravic, bo za dosego sprave pomembno te primere obravnavati. EU bi morala podpirati prizadevanja javnih organov, nevladnih organizacij in Mednarodnega kazenskega sodišča v zvezi s tem.

3 – PREDPOSTAVKE, ČASOVNI OKVIR IN PREGLED

Sposobnost EU, da doseže zgoraj navedene cilje in izvede zgoraj navedene ukrepe, bo v veliki meri odvisna od razvoja razmer na terenu, vključno z bojem proti Daeš, ter pripravljenosti nacionalnih in regionalnih akterjev za ukrepanje v skladu z navedenimi cilji.

V idealnem primeru bi bili Daeš in druge teroristične skupine poraženi tako v Iraku kot v Siriji, hkrati pa bi se rešile politične težave teh držav. Izpolnjevanje vseh ciljev zgolj v Siriji ali Iraku brez podobnega napredka v drugi državi bi lahko ogrozilo trajno stabilnost in gospodarski razvoj v regiji.

Ta okvir je večleten. Da bi ostal ustrezen, bo potrebna visoka stopnja prožnosti pri prilagajanju na razvoj dogodkov na terenu. Predlaga se uvedba letnega pregleda za oceno učinka politik EU. Vključevati mora pregled tega, kako politike EU dojemajo njihovi glavni upravičenci v Siriji, Iraku in širši regiji, da bi se zagotovila potrebna nadaljnja podpora lokalnega prebivalstva posredovanju EU.

EU mora zagotoviti, da bo svoje strateško posredovanje kar najučinkoviteje predstavila tako državljanom EU, glede na vpliv krize v Siriji in Iraku na EU in sprejete finančne obveznosti, kot lokalnemu prebivalstvu v teh državah in širši regiji.

OCENA FINANČNIH POSLEDIC

OKVIR PREDLOGA/POBUDE

1.1. Naslov predloga/pobude

- Skupno sporočilo Komisije in visoke predstavnice za zunanjo in varnostno politiko: „Elementi regionalne strategije EU za Sirijo in Irak ter proti grožnji Daeš“

-

1.2. Zadevna področja v strukturi ABM/ABB⁷

- Razdelek 4 – Evropa v svetu
- NASLOV 19 — INSTRUMENTI ZUNANJE POLITIKE
- NASLOV 21 — RAZVOJ IN SODELOVANJE
- NASLOV 22 — ŠIRITEV
- NASLOV 23 — HUMANITARNA POMOČ IN CIVILNA ZAŠČITA

1.3. Vrsta predloga/pobude

- ☐ Predlog/pobuda se nanaša na **nov ukrep**.
- ☐ Predlog/pobuda se nanaša na **nov ukrep na podlagi pilotnega projekta / pripravljalnega ukrepa⁸**.
- ☒ Predlog/pobuda se nanaša na **podaljšanje obstoječega ukrepa**.
- ☐ Predlog/pobuda se nanaša na **obstoječ ukrep, preusmerjen v nov ukrep**.

1.4. Cilji

- *1.4.1. Večletni strateški cilji Komisije, ki naj bi bili doseženi s predlogom/pobudo*

- Evropa v svetu: Močnejši svetovni akter

⁷ ABM: upravljanje po dejavnostih; ABB: oblikovanje proračuna po dejavnostih.

⁸ Po členu 54(2)(a) oz. (b) finančne uredbe.

- Bližnji vzhod trenutno doživlja globoko krizo. Spopadi v Siriji in Iraku so hkrati odraz in gonilo te krize, možnost, da bi destabilizirali sosednje države (vključno s Turčijo, ki je država kandidatka za članstvo v EU) in širšo regijo, pa narašča. Te krize so povzročile humanitarno katastrofo, ki je prizadela več kot 13,5 milijona ljudi, ki so bili prisiljeni zapustiti svoje domove, več kot 17 milijonov ljudi pa potrebuje humanitarno pomoč (12,2 milijona v Siriji in 5,2 milijona v Iraku).
- Po več kot štirih letih brutalnega konflikta v Siriji se je prizadevanje, h kateremu se je zavezal Daeš, in sicer da bo deloval kot alternativna, ideološko radikalna država, izkazalo kot privlačno za skrajneže v regiji in zunaj nje, zlasti v tistih območjih Sirije in Iraka, v katerih je državna oblast razpadla in je prevladal občutek politične in družbeno-gospodarske marginalizacije.
- EU ima kot pomemben akter v regiji odgovornost zagotoviti učinkovito in dosledno uporabo svojega vpliva in številnih instrumentov, da bi v tesnem sodelovanju z regionalnimi in mednarodnimi partnerji obvarovala človeška življenja ter človekovo dostojanstvo in pravice ter pripomogla k reševanju teh kriz. Poleg tega ima EU za to, da okrepi svoje delovanje v Siriji, Iraku in sosednjih državah, močne razloge iz lastnega interesa.
- *1.4.2. Posamezni cilji in zadevne dejavnosti v strukturi ABM/ABB*

- Zadevne dejavnosti v strukturi ABM/ABB:

- 19.02 - Instrument za prispevanje k stabilnosti in miru – Odziv na krizne razmere, preprečevanje konfliktov, vzpostavljanje miru in pripravljenost na krize
- 21.02 – Instrument za financiranje razvojnega sodelovanja (DCI)
- 21.03 – Evropski sosedski instrument (ENI)
- 21.04 – Evropski instrument za demokracijo in človekove pravice (EIDHR)
- 22.02 – Proces in strategija širitve
- 23.02 – Humanitarna pomoč, pomoč v hrani in pripravljenost na nesreče

- Posamezni cilji, povezani z dejavnostjo v okviru ABM – 19.02

- V razmerah med krizo ali ob njenem nastanku hitro prispevati k stabilnosti z zagotavljanjem učinkovitega odziva, katerega namen je vzpostaviti ali ponovno vzpostaviti bistvene pogoje za ustrezno izvajanje zunanjih politik in ukrepov Unije v skladu s členom 31 PEU.

- Posamezni cilji, povezani z dejavnostjo v okviru ABM – 21.02

- Spodbujanje trajnostnega in vključujočega razvoja v partnerskih državah in regijah ter spodbujanje demokracije, pravne države, dobrega upravljanja in spoštovanja človekovih pravic, kakor je predvideno v PEU, s pglavitnim ciljem odprave revščine.

- Posamezni cilji, povezani z dejavnostjo v okviru ABM – 21.03

- Spodbujanje krepitve zaupanja in drugih ukrepov, ki prispevajo k varnosti ter preprečevanju in reševanju sporov.

- Posamezni cilj, povezan z dejavnostjo v okviru ABM – 21.04
- Krepitev spoštovanja ter upoštevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin.
- Posamezni cilj, povezan z dejavnostjo v okviru ABM – 22.02
- Podpora gospodarskemu, družbenemu in teritorialnemu razvoju.
- Posamezni cilji, povezani z dejavnostjo v okviru ABM – 23.02
- Zagotavljanje življenjsko pomembne humanitarne pomoči in mednarodne zaščite.
-
- Vsi ti instrumenti zagotavljajo ukrepe v podporo ciljem, kot so navedeni v sporočilu, in sicer:
- Skupni cilji za Sirijo, Irak in druge prizadete države
- 1. Spodbujanje regionalnih prizadevanj v podporo varnosti in dolgoročnega miru
- 2. Osamitev in poraženje Daeš kot vojaške sile in teroristične organizacije ter zoperstavljanje njegovemu ideološkemu vplivu
- 3. Preprečevanje regionalne razširitve in krepitev varnosti na mejah
- 4. Zagotavljanje življenjsko pomembne humanitarne pomoči in mednarodne zaščite.
- 5. Krepitev lokalnih zmogljivosti za odpor v Siriji, Iraku in prizadetih sosednjih državah
- Za Sirijo:
- 1. Prizadevanje za politično tranzicijo
- 2. Okrepitev akterjev zmerne opozicije in civilne družbe
- 3. Zagotavljanje osnovnih storitev in prispevanje k ponovni vzpostavitvi uprave na območjih zmanjšane nasilja
- 4. Spodbujanje človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava ter zagotavljanje odgovornosti
- 5. Priprave na „dan potem“
- Za Irak:
- 1. Podpora iraški vladi pri udeležanju vključenosti
- 2. Podpora za osnovne storitve, gospodarski razvoj in boj proti korupciji
- 3. Podpora vzpostavljanju miru, nacionalni spravi in prehodni pravosodni ureditvi

1.5. Utemeljitev predloga/pobude

1.5.1. Potrebe, ki jih je treba zadovoljiti kratkoročno ali dolgoročno

- EU mora zagotoviti trajnostno in predvidljivo financiranje, ki ustreza ravni potreb v regiji, ki še nikoli ni bila tako visoka.

1.5.2. Dodana vrednost ukrepanja EU

- EU je že zdaj vodilna na področju mednarodnih prizadevanj v podporo prebivalstvu, zlasti v Siriji. Predlagana strategija se bo opirala na *Strategijo EU za boj proti terorizmu/tujim borcev* in skupno sporočilo: *Na poti k celovitemu pristopu EU k sirski krizi* ter ju dopolnjevala.

1.5.3. Spoznanja iz podobnih izkušenj v preteklosti

- Za spopadanje s krizo z različnih vidikov in preprečevanje prehajanja učinkov na sosednje države se bo uporabilo več instrumentov, kot je navedeno v skupnem sporočilu: *Na poti k celovitemu pristopu EU k sirski krizi*. Učinkovito usklajevanje odziva je bistvenega pomena.

1.5.4. Skladnost in možnosti sinergij z drugimi ustreznimi instrumenti

- V predlogu se obravnava kombinacija različnih instrumentov. Dejavnosti se medsebojno dopolnjujejo, zato jih je treba na splošno izvajati vzporedno.

1.6. Trajanje ukrepa in finančnih posledic

- ☒ Časovno omejen(-a) predlog/pobuda:
- ☒ trajanje predloga/pobude od 2015 do 2016,
- ☒ finančne posledice med letoma 2015 in 2016

1.7. Načrtovani načini upravljanja⁹

- ☒ Neposredno upravljanje – Komisija
- ☒ z lastnimi službami, vključno z zaposlenimi v delegacijah Unije,
- ☒ prek izvajalskih agencij.
- ☒ Posredno upravljanje s poverjanjem nalog izvrševanja proračuna:
- ☒ tretjim državam ali organom, ki jih te imenujejo,
- mednarodnim organizacijam in njihovim agencijam (navedite),
- ☐ EIB in Evropskemu investicijskemu skladu,
- ☐ organom iz členov 208 in 209 finančne uredbe,

⁹ Pojasnila o načinih upravljanja in sklici na finančno uredbo so na voljo na spletišču BudgWeb: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html.

- X subjektom javnega prava,
- X subjektom zasebnega prava, ki opravljajo javne storitve, kolikor ti subjekti zagotavljajo ustrezna finančna jamstva,
- ☐ subjektom zasebnega prava države članice, ki so pooblaščenici za izvajanje javno-zasebnih partnerstev in ki zagotavljajo ustrezna finančna jamstva,
- ☐ osebam, pooblaščenim za izvajanje določenih ukrepov SZVP v skladu z naslovom V PEU in opredeljenim v zadevnem temeljnem aktu.
- *Pri navedbi več kot enega načina upravljanja je treba to natančneje obrazložiti v oddelku „opombe“.*

Opombe

O načinih upravljanja se bo odločalo v skladu z določbami zadevnih instrumentov z ustreznimi sklepi o financiranju.

2. UKREPI UPRAVLJANJA

2.1. Pravila o spremljanju in poročanju

- *Navedite pogostost in pogoje.*

- Uporabljala se bodo pravila o spremljanju in poročanju, kot so določena v upoštevnih pravnih podlagah.

2.2. Upravljavski in kontrolni sistem

- 2.2.1. Ugotovljena tveganja

- 1) Pomanjkanje politične in upravne stabilnosti v partnerskih državah lahko povzroči težave pri oblikovanju programov, zamude pri razdelitvi sredstev in manjšo učinkovitost;
- 2) pomanjkljivo kroženje informacij lahko ovira reševanje zahtevnih vprašanj v zvezi z upravljanjem pomoči.

- 2.2.2. Podatki o vzpostavljenem sistemu notranje kontrole

- Predvidene metode kontrole so v skladu s standardi interne kontrole Komisije, kakor so določeni v načrtih upravljanja zadevnih služb.
- Na področju humanitarne pomoči je vzpostavljen učinkovit sistem kontrole, ki temelji na uporabi zunanjih strokovnjakov, ki izvajajo predhodne ocene projektov, spremljanje in ocenjevanja. Za humanitarne projekte se uporablja zunanja revizija.

2.3. Ukrepi za preprečevanje goljufij in nepravilnosti

- *Navedite obstoječe ali načrtovane preprečevalne in zaščitne ukrepe.*

- Zaščita finančnih interesov Evropske unije ter boj proti goljufijam in nepravilnostim sta bistvena dela upoštevanih pravnih podlag. Za upravno spremljanje pogodb in plačil bo odgovoren zadevni odredbodajalec, medtem ko je za humanitarno pomoč odgovoren sedež, ki mu pomagajo področni strokovnjaki generalnega direktorata za humanitarno pomoč (GD ECHO). Posebna pozornost bo namenjena naravi odhodkov (upravičenosti odhodkov), spoštovanju proračunov (dejanskih odhodkov) ter preverjanju podpornih informacij in ustrezne dokumentacije (dokazil o odhodkih).

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA/POBUDE

3.1. Zadevni razdelki večletnega finančnega okvira in odhodkovne proračunske vrstice

- Obstoječe proračunske vrstice
- Po vrstnem redu razdelkov večletnega finančnega okvira in proračunskih vrstic.

Razdelek večletnega finančnega okvira	Proračunska vrstica	Vrsta odhodkov	Prispevek			
	Številka [razdelek.....]	dif./nedif. ¹⁰	držav Efte ¹¹	držav kandidatk ¹²	tretjih držav	po členu 21(2)(b) finančne uredbe
4	23.02.01 HUMA - Humanitarna pomoč	dif./nedif .	NE	NE	NE	NE

¹⁰ Dif. = diferencirana sredstva / nedif. = nediferencirana sredstva.

¹¹ EFTA: Evropsko združenje za prosto trgovino.

¹² Države kandidatke in po potrebi potencialne države kandidatke z Zahodnega Balkana.

3.2. posledice za odhodke

-

3.2.1. Povzetek ocenjenih posledic za odhodke

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Razdelek večletnega finančnega okvira	Številka	Razdelek 4 Evropa v svetu
--	-----------------	---------------------------

GD: ECHO			Leto N ¹³	Leto N+1	Leto N+2	Leto N+3	Vstavite ustrezno število let glede na trajanje posledic (gl. točko 1.6)			SKUPAJ
• Odobritve za poslovanje										
23.02.01 Zagotavljanje hitre in učinkovite humanitarne pomoči na podlagi potreb	obveznosti	(1)	50							50
	plačila	(2)	50							50
	plačila	(2a)								

¹³ Leto N je leto začetka izvajanja predloga/pobude.

Odobritve za upravne zadeve, ki se financirajo iz sredstev določenih programov ¹⁴			n. r.							
Odobritve za GD ECHO SKUPAJ	obveznosti	=1+1a +3	50							50
	plačila	=2+2a +3	50							50

• Odobritve za poslovanje SKUPAJ	obveznosti	(4)	50							50
	plačila	(5)	50							50
• Odobritve za upravne zadeve, ki se financirajo iz sredstev določenih programov, SKUPAJ		(6)	n. r.							
Odobritve iz RAZDELKA 4 večletnega finančnega okvira SKUPAJ	obveznosti	=4+ 6	50							50
	plačila	=5+ 6	50							50

¹⁴ Tehnična in/ali upravna pomoč ter odhodki za podporo izvajanja programov in/ali ukrepov EU (prej vrstice BA), posredne raziskave, neposredne raziskave.

- 3.2.2. *Ocenjene posledice za odobritve za upravne zadeve*

3.2.1.1. Povzetek

- X Za predlog/pobudo niso potrebne odobritve za upravne zadeve.

3.2.1.2. Ocenjene potrebe po človeških virih

- X Za predlog/pobudo niso potrebni dodatni človeški viri.

- 3.2.3. *Skladnost z veljavnim večletnim finančnim okvirom*

- X Predlog/pobuda je v skladu z veljavnim večletnim finančnim okvirom.
- X Za predlog/pobudo je potrebna sprememba zadevnega razdelka večletnega finančnega okvira.

- Dodatna sredstva za dejavnosti iz te ocene se bodo v celoti financirala s prerazporeditvijo in spremembo sredstev iz instrumentov za zunanje odnose, ki so del razdelka 4 večletnega finančnega okvira. Komisija bo predlagala prenos sredstev z rezerve za nujno pomoč na humanitarno pomoč v letu 2015, vse prerazporeditve odobritev, ki bi bile potrebne v letu 2016, pa bodo določene v okviru proračunskega postopka za leto 2016.- Viri financiranja so opisani v tabeli spodaj.

- Sveženj za krizo v Siriji in sosednjih državah za dveletno obdobje (2015–2016)
- (Odobritve za prevzem obveznosti)

GD	Finančni instrumenti H4	2015 V mio. EUR	2016 V mio. EUR	2015–2016 V mio. EUR
ECHO	HUMA - HIP Sirija Irak	200	200	400
NEAR	ENI – kriza v Siriji	72	72	144
	IPA - Turčija	78	78	156
DEVCO	DCI	50	50	100
FPI	IcSP	35	35	70
DEVCO	EIDHR	7	8	15
ECFIN	Jamstvo za posojilo*		65	65
EAR	Rezerva za nujno pomoč*	50		50
Skupaj		492	508	1 000

* Za te odobritve se bo predlagal prenos (v letu 2015) ali prerazporeditev (v predlogu proračuna za leto 2016) na ustrezne instrumente za izvajanje.

- 3.2.4. Udeležba tretjih oseb pri financiranju
- V predlogu/pobudi ni načrtovano sofinanciranje tretjih oseb.

3.3. Ocenjene posledice za prihodke

- X Predlog/pobuda nima finančnih posledic za prihodke.
